І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 242. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 21-го ГРУДНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 21, 1962 No. 242. VOL. LXIX.

В НОВОМУ БЮДЖЕТІ ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ПОНАД $50 БІЛЬЙОНІВ НА ОБОРОНУ

Вашингтон. — Президент Кеннеді в січні предложить 88-му Конґресові новий федеральний бюджет на 1964-ий рік, який становитиме коло $100 більйонів, а в тому понад 50 більйонів будуть призначені на оборону країни. Найбільше збільшення оборонних видатків буде на далекосяжні ракети і на скріплення звичайної зброї. Кажуть, що уряд змагає до того, щоб випродукувати 950 ракет типу „Мінутмен". Летунство вже має признані 800 ракет, а уряд має в новому бюджеті просити фондів на 150 далекосяжних ракет. 11-го грудня вже визнали готовими до вжитку 20 Мінутменів на летунській базі Ґрейт Фоллс в Монтані. Кілька сот мільйонів долярів є призначені на збільшення дотеперішньої суми $2.5 більйона, за які продукувалося неатомову зброю в цьогорічному бюджеті. Новий оборонний бюджет у фінансовому році, що почнеться 1-го липня 1963-го року, має виносити від $50.3 більйона до $51.3 більйона. Оборонний бюджет в році, що скінчиться в 30-го червня 1963-го року, виносить $48.3 більйона. З того виходить, що новий бюджет має виносити на 2 або 3 більйони більше. Одночасно зроблено драстичні редукції в деяких оборонних видатках, щоб вможливити продукцію тієї зброї, яка є істотною для оборони країни. В новому бюджеті буде і один більйон долярів на збільшення платень військовиків. Число збройних сил запроєктоване в новому році на 2 700 000. Секретар оборони вирішив продукувати тільки незначне число далекосяглих момбовиків типу РС-70, щоб випробувати поліпшений і хмодель. Конґрес домагається, щоб випродукувати більше число цих бомбовиків. Департамент Оборони не запропонував більших фондів на продукцію протиракетних ракет „Ніке-Зевес", бо ще й досі не вияснилося під час проб, чи ця, така потрібна зброя, була б дійсно успішна на випадок війни. Більше як половина дотеперішніх проб була неуспішна. Немає ще рішення щодо продукції ракет „Скайболт", бо ще не є відомо, чи продукція цих ракет буде продовжуватися, як цього домагається Велика Британія, чи її зовсім припинять згідно з пляном ЗДА. Цю справу вирішується на конференції президента Кеннеді з прем'єром Мекмілленом. Фльота не дістане тих всіх нових бойових кораблів, які вона запропонувала в своєму бюджеті. Найбільше видатків в цій ділянці призначають в проєкті оборонного бюджету на підводні човни, і на такі кораблі, що були б потрібні до висадок війська на континент. Конґрес буде напевно обстоювати те, щоб продовжувати будову бомбовиків типу РС-70. Будуть також гарячі дебати в справі ракети „Ніке - Зевес" та „Скайболт", продукцію яких уряд хоче обмежити або навіть і припинити.

Портові вантажники мають страйкувати у всіх портах східнього узбережжя

Ню Йорк. — Секретар праці 19-го грудня старався замирити Міжнародну Спілку Портових Вантажників із власниками корабельних компаній, пропонуючи, щоб вантажники погодилися покищо на однорічний контракт, щоб можна було закінчити студії над проблемою робітних сил. Але виконний президент Міжнародної Спілки Вантажників Томас Ґлізон відкинув цю пропозицію, домагаючись трирічного контракту, бо згадані студії над робітними силами будуть тривати довше, як один рік. Страйк має початися в неділю, і тоді буде спаралізований рух у всіх портах східнього побережжя від стейту Мейн до Мексиканської затоки. Портові вантажники відкинули найновішу пропозицію власників кораблів. Вони на перше місце висувають домагання про забезпечення праці, яка є загрожена новими технічними винаходами.

Передбачають, що в 1963 році продадуть 7 мільйонів авт

Дітройт. — Голова Компанії Дженерал Моторс Фредерік Доннер передбачає, що в 1963 році у ЗДА продадуть всі автові компанії 7 000 000 авт, бо найближчий рік буде добрим роком для економіки країни. На думку Доннера останні два місяці цього року збуджують оптимізм, бо промислова продукція, число затруднених та особисті прибутки американців були на рекордовому рівні. Також і висота інвестицій в останніх місяцях була велика, видатки уряду не зменшувалися, витрати консументів є великі, і все те каже сподіватися, що економіка буде розвиватися, і внаслідок того американці зможуть в найближчому році купити 7 000 000 особових авт, 1 000 000 вантажних возів. В 1963-му році треба буде принаймні 5.2 мільйона нових авт, щоб заступити старі вози, які будуть не до вжитку, а крім того численні американці купують нові вози, хоч їхні вживані авта могли б ще довго служити.

200 АМЕРИКАНСЬКИХ РАКЕТ СКЕРОВАНІ ПРОТИ СССР

Вашингтон. — Двісті американських ракет знаходяться на бойових позиціях з докладним націлом на різні пункти в Совєтському Союзі — повідомляє аґенція „Ассошієйтед Прес". Всі ці далекосяжні ракети мають атомові „головки". З отих 200 керованих ракет — 126 належать до типу „Атляс", 54 — „Титан" і 20 — „Мінутмен". Офіційний американський коментар стверджує, що ЗДА розпоряджують подвійним числом далекосяжних ракет у порівнянні з Совєтським Союзом та що закиди, зголошувані два роки тому, наче б Америка відставала в ракетній зброї — були невірними. Американські фахівці переконані, що СССР не має більше, як 75 до 100 далекосяжних ракет. Перша стадія ракетної програми Америки виконана у швидкому часі, аніж передбачалося. Газети зраджують, що 12 далекосяжних ракет „Атляс" мають підземні бетонові позиції в околиці Пляттсбургу в стейті Ню Йорк. Ген. Маркус Купер, заступник шефа штабу американського летунства, заявив, що дальші бойові ракетні бази влаштовуються швидкою ходою. Вже теперішні 200 далекосяжних ракет, з яких кожна виміряна в докладно передбачену ціль в Совєтському Союзі, є достаточним чинником, щоб СССР не розпочинав ніякої провокаційної акції. Всі три вгорі названі типи американських ракет можуть з великою докладністю вдаряти в цілі віддалені на 6.300 миль, себто кругло 10.000 клм.

Кубинці на 90 відсотків проти режиму Кастра

Ню Йорк. — Сюди прибув турецький журналіст, який майже два місяці був на Кубі, і який добре приглядався тамошньому життю. Він твердить, що 90% кубинського народу є проти комуністичного режиму Фіделя Кастра. Там є різні революційні організації, але вони не можуть разом виступати. Селяни найбільше підтримували Кастра в боротьбі проти Батісти, але тепер ведуть пасивний спротив проти насаджуваного Кастром комунізму. Селяни не є вдоволені з уряду Кастра, який не розділив землі селянам, як обіцяв, тільки каже селянам засновувати колективні господарства. Згідно з даними цього журналіста, коло 9 000 селян були заарештовані за те, що відмовлялися працювати в полі. Вони діставали за працю мізерну платню, за яку не могли нічого купити. Харчова рація є дуже скупа: 5 яєць на місяць, ¾ фунта м'яса на місяць, один банан на тиждень, помаранчі тільки для хворих, фунт картоплі на тиждень і 6 фунтів ришу на місяць. Ліків недостає. Обмаль є сиру, молока, бекону, городовини, мила, вовняних і льняних матеріялів. Кастра підтримують ті, що працюють для режиму і молоді люди, яким імпонує носити при собі зброю.

„Мона Ліза" у Вашингтоні

Вашингтон. — Славний образ Леонарда да Вінчі, намальований 456 років тому, привезли з Люврського музею в Парижі 19-го грудня до Національної Мистецької Галерії у Вашингтоні, де він буде зберігатися до 8-го січня в схованку ґалерії, а тоді буде виставлений на публічне оглядання. Першими оглядатимуть „Мону Лізу" президент Кеннеді і його дружина, яка частинно причинилася до того, що французький уряд згодився випозичити цей безцінний образ. В кімнаті, де переховують цю картину, мусить бути температура 62-ох ступнів, а вологість 45 ступнів, бо такі є температура і вологість у виставковій залі в Люврі. Зі столиці перевезуть цей образ до Ню Йорку, де він буде виставлений в Метрополітальному музеї. Під час перевозу „Мони Лізи" з Ню Йорку, куди її привезли кораблем, до Вашингтону, аґенти тайної поліції мали багато праці. В тунелях не сміли під час перевозу картини, курсувати інші авта і вантажні вози.

Канадійське Наукове Т-во ім. Шевченка відзначає 40-річчя праці УГА й УТГІ

Торонто, Канада. — Наукове Т-во ім. Шевченка в Канаді влаштовує у неділю 23-го грудня ц. р. святочну наукову академію для відзначення 40-річчя праці Української Господарської Академії й Українського Технічно - Господарського Інституту (УТГІ). У програмі сесії, що її відкриє голова НТШ Канади проф. д-р Є. Вертипорох, передбачені доповіді інж. О. Думінського із ЗДА п. н.: „Питоменності середовища УГА"; проф. д-ра Василя Іваниса п. н.: „Національно - політичне значення УГА"; проф. д-ра Є. Вертипороха про „Фармацевтичний факультет УТГІ" та проф. д-ра Ростислава Єндика, ректора УТГІ на тему „Підсумки праці УГА - УТГІ за сорок літ існування". Почнеться сесія о год. 3:30 по пол. в домівці Українського Канадійського Леґіону при 326 Квін Стріт Вест у Торонто.

Книжку есеїв Євгена Маланюка видало В-во „Гомін України" в Торонті

Торонто. — Накладом українському книжковому ринку появилася, опублікована у Видавництві „Гомін України", як ч. 20-те його бібліотеки, книжка есеїв видатного українського поета, есеїста і критика Євгена Маланюка п. н. „Книга спостережень". До 525-сторінкової книжки увійшли критичні нариси, статті й есеї Євгена Маланюка, друковані протягом останнього 35-річчя на сторінках різних українських еміґраційних журналів і часописів. Книжка поділяється на п'ять груп. В першій із них п. н. „Від Кобзаря до нації" зібрані статті, нариси й есеї про Шевченка і його послідовників. У другій групі п. н. „Слідами національної мислі" об'єднані статті про Куліша, Франка, Гр Чупринку, Л. Мосендза та ін. У третій п. н. „Постаті" зібрані нариси про Гоголя, Я. Щоголова, Ю. Липу, Ю. Яновського, Л. Мосендза, Ю. Клена, М. Хвильового, неоклясиків і М. Рильського. Четверта група есеїв п. н. „Россіка" присвячена проблемам і постатям російської і совєтської літератури і в останній кінцевій п. н. „Варія" зібрані різні статті про культурний і літературний процес, зокрема на Закарпатті. Закінчується книжка ненадрукованим нарисом написаним в 1949-52 рр., про прибуття і перебування в Америці.

ЗДА настоюють на підвищення Европою видатків на НАТО

Париж. — Рішення американського Уряду припинити досліди й продукцію ракети „Скайболт", становище в цій справі секретаря оборони Мек Намари в Лондоні та його виступ на останній міністерській конференції НАТО в Парижі, призначення колишнього державного секретаря за президентитури Д. Д. Айзенгавера Християна Гертера, прихильника „твердої" фінансової політики, на представника ЗДА в переговорах з Спільним Господарським Ринком про застосування нового американського торговельного закону — все воно переконує західніх політиків і господарників, що ЗДА напoлягатимуть на західньо-европейські країни на їх більші видатки на цілі НАТО і на закордонну допомогу. В керівних західньо-европейських колах ґадають, що ЗДА відповідять на зріст націоналістичних настроїв в Західній Европі, як ніби „мають досить американського диктату", — вимогою, щоб ця Західня Европа в більшій мірі, ніж дотепер, фінансувала свою військову оборону та приймала участь в міжнародній допомозі недорозвиненим країнам. Хоч американський торговельний баланс дає на 5 більйонів дол. надвишку по стороні експорту над імпортом проте платничий баланс все ще дуже дефіцитовий. У 1960 році він дав 3.9 більйонів дефіциту, в минулому році „лише" 2.5 більйона, але завжди ще він неґативний. Ці видатки йдуть на утримання збройних сил в Европі й інших заморських країнах. ЗДА переставляються на тезу, за якою „багаті люди мають платити рахунки". Західня Европа тепер дуже заможня, проте Британія хоче, що б ЗДА витрачали більйони на ракету, якої вона потребує, а Франція відмовляється від підвищення оплат на НАТО, зате має велетенські фонди на здвигання власної атомової зброї — з престижевих причин.

Політичні настрої в Західній Німеччині все ще неспокійні

Бонн. — Хоч формально урядова криза розв'язана, новий уряд представився парляментові та з'ясована справа наслідництва на становищі канцлера Аденауера, коли він відійде від активної служби восінню наступного року, проте політична атмосфера все ще не заспокоїлась. Противники кол. міністра оборони Франца Йосифа Штравса захвилювались і зняли крик з приводу того, що канцлер Аденауер просив його, Штравса, урядувати до середини січня наступного року, поки не зможе перейняти від нього урядування новий міністер оборони, Кай-Уве фон Гассель, дотеперішній прем'єр автономного краю Шлезвіґ-Гольштайн. Спір з цього приводу счинився тому, бо спершу передбачали на тимчасового заступника Штравса міністра фон Меркаца. Речник Аденауера пояснив, що Меркац не ввійшов до нового уряду, то його кандидатура відпала і як тимчасового заступника Штравса, а міністерство оборони не могло залишатись без відповідального і фахового керівника. Продовжуються теж внутрішньо-партійні і міжпартійні спори на тему невдатних переговорів з соціялістами про їх участь в урядовій коаліції та про дійсних винуватців цієї затяжної останньої кризи уряду.

ЗДА визнали республіканський режим в Ємені

Сана, Ємен. — Американський шарже д'афер передав офіційно республіканському урядові Ємену визнання збоку З'єдинених Держав. У заяві Державного Департаменту в цій справі говориться про те, що за основу для визнання нового режиму в Ємені, який прийшов до влади внаслідку кривавого перевороту, переведеного у вересні ц. р. проти короля Мохаммеда аль-Бадра при активній допомозі збоку Об'єднаної Арабської Республіки, стала заява нового єменського уряду, що він буде шанувати всі міжнародні зобов'язання попереднього режиму та хоче нав'язати приязні взаємини з усіма сусідами. Сусідні з Єменом Савді Арабія і Йорданія підтримували скиненого єменського короля, вважаючи його за леґального правителя та новий уряд за узурпатора влади. Об'єднана Арабська Республіка, яка втримує на території Ємену коло 10.000 свого війська і летунство, ніби зобов'язалась забрати назад те військо, якщо те саме зроблять Савді Арабія і Йорданія. ЗДА стали 14-ою державою, що визнали новий режим в Ємені. Першими, що його визнали, були Об'єднана Арабська Республіка Нассера і комуністичні країни.

В Одесі засуджено за спекуляцію М. Лапідуса до кари смерти, 10 інших на ув'язнення

Одеса. — Дня 13 грудня ц. р. закінчився перед судовою колеґією Одеського обласного суду процес проти кільканадцять осіб, обвинувачених в спекуляції золотом, дорогоцінностями. Згідно з повідомленням кореспондента „Радянської України" головним підсудним у цьому процесі був Михей Іцькович Лапідус, який після другої світової війни „розгорнув бурхливу спекулятивну діяльність", торгуючи зливками золота і золотими монетами дореволюційного карбування як теж коштовними речами, діямантами і ін. З 1950 року до 1961 Лапідус мав провести понад 80 валютно-спекулятивних операцій, закупивши і продавши понад 4 кілограми золота і золотих виробів та яких 30 діямантів. Допомагали Лапідусові в його операціях Етя Миронер, Бетя Чачко, Йосип Хаджанський, Микола Резвов, Йосип Борисов і Лейба Флікштейн. Переховували нагромаджені Лапідусом золоті зливки, монети і дорогоцінні речі підсудні Зафт, Вельман та Григорій і Єлисавета Сльєпньови. У висліді переведеного процесу Лапідуса засуджено до вищої міри покарання — розстрілу з конфіскатою всього майна і цінностей. Усіх інших співучасників його „операцій", як і тих, що допомагали переховувати золото й коштовності, засуджено на різні реченці ув'язнення. Справу ряду інших осіб, які згідно з повідомленням „Рад. України" з 14 грудня ц. р. своєю легковажністю і необачністю сприяли злочинній діяльності спекулянтів, суд передав на розгляд громадськости.

КЕННЕДІ І МЕКМІЛЛЕН ПРОДОВЖУЮТЬ НАРАДИ

През. Кеннеді промовляє під час зустрічі з британським прем'єром Мекмілленом на летовищі Віндсор біля Нессо на Багамах.

Нессо. — Президент Кеннеді і британський прем'єр Гаролд Мекміллен наблизились у своїх цілоденних нарадах в минулу середу 19 ц. м. до позитивної розв'язки проблеми керовної ракети „Скайболт" — заявив речник Мекміллена Гаролд Івенс. Сидячи на пресовій конференції поруч секретаря Білого Дому П'єра Салінджера, Івенс відмовився подати будь-які конкретні подробиці щодо можливостей компромісу в справі „Скайболту", але преса твердить, що Кеннеді і Мекміллен взяли на увагу таку можливість: ЗДА і Британія погоджуються, щоб перекреслити занадто коштовну програму удосконалення і продукції ракети „Скайболт", що була призначена для британського летунства, зате ЗДА погоджуються вивінувати британські підводні човни ракетами „Поляріс". В усякому разі, міністри оборони ЗДА й Британії, приявні на тій конференції, Роберт МекНамара і Пітер Торнікрофт, дістали доручення приготовити през. Кеннеді і прем'єрові Мекмілленові письмовий звіт про стан справи з ракетою „Скайболт", про потреби британської оборони в ділянці ракетної зброї та можливості виходу з трудної ситуації. Британія сподівалася, що ракета „Скайболт", вистрілювана з бомбардувальників на віддаль 1.000 миль до наземних цілей, стане її самостійною атомовою „відстрашуючою" зброєю у відношенні до СССР. Покищо Британія ніякої такої зброї не має. Тому відмова ЗДА від дальших дослідів над тією ракетою, які до цього часу коштували 500 мільйонів дол. схвилювали і британців. — В першому дні нарад на Багамах обмірковано теж справу Конга, в очах ЗДА важливішу за справу „Скайболту". ЗДА лякаються, що прозахідний уряд Сиріля Адулі може впасти та що новий лівий уряд звернеться за допомогою до СССР, внаслідку чого Москва могла б всадовитись в центральній Африці. Тому ЗДА рішили вислати мерщій військову місію до Конга й не допустити до нового хаосу в тій справі. Кеннеді і Мекміллен конферували ще перед десятою вечора і відклали дальші наради до четверга 20 ц. м.

Переговори про атомовий договір скінчились в 1962 р. невдачею

Женева. — У вівторок 18 грудня ц. р. перервано на Різдвяні ферії засідання Підкомісії 17-членної конференції роззброєння, що займалась справою договору про припинення ядрових експериментів. Ця Підкомісія перевела від 14 березня ц. р. 50 засідань. Їхній вислід наскрізь неґативний. Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй зобов'язала була ту Женевську конференцію, яка формально є Комісією ОН, до підписання згаданого вгорі договору до кінця цього року та до звітування про це Асамблеї. Не договорившись до нічого — Женевська конференція повідомила Секретаріят Об'єднаних Націй, що — переговори будуть продовжуватись від 15-го січня 1963 р. Совєтський речник Сємьон Царапкін звернувся з закликом до ЗДА й Британії, щоб від 1 січня 1963 три атомові держави припинили свої атомові досліди „без уваги на те, чи до того часу буде підписаний договір, чи ні". ЗДА стоять на становищі, що вони не приймуть неконтрольованого мораторію, бо СССР вже раз обманули світ, зламавши такий добровільно оголошений мораторіюм. ЗДА узалежнюють підписання договору про припинення всіх ядрових експериментів від встановлення міжнародної контрольної системи. Совєти щонайвище погоджуються на контрольні „чорні скриньки", себто закриті сейсмографічні „роботи".

Тіто прибув до Києва разом з Хрущовим

Київ. — В середу 19 грудня ц. р., юґославський президент Тіто, що перебуває тепер на „політичних вакаціях" в СССР, прибув до Києва з Москви в супроводі совєтського прем'єра Нікіти Хрущова. В Києві вітали Тіта представники ЦК Комуністичної партії України та ради міністрів Української СССР. У відповідь на привітання Тіто виголосив промову, але змісту її покищо не опубліковано. Відвідини Тіта в Києві заплановані на два дні. З Києва Тіто виїде до Юґославії.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** сказав в інтерв'ю, що „президентура не є доброю нагодою до того, щоб робити собі нових приятелів. І тому я стараюся втримувати старих своїх друзів". — заявив Президент.

● **Журналістка** Сильвія Портер звертає увагу на те, що при кінці року різні фахівці передбачають, як буде в новому році. Економісти при кінці 1961-го року передбачали, що 1962-ий рік буде кращий під оглядом економіки, як його попередник. Але тепер виявилося, що і урядові економісти і фахівці з Волл Стріту помилилися, бо ніхто не передбачив, що в травні 1962-го року була така паніка на біржі в Ню Йорку.

● **83-річний конґресмен** демократ із Мізурі Кларенс Кеннон вже тепер вніс заяву про свою кандидатуру у правиборах в 1964-му році. Він є в Конґресі від 1923-го року і є головою Палатної Комісії Видатків та авторитетом в Конґресі.

● **Представники ветеранів** в повіті Ессекс Едвард Сімандель заявив, що президент Кеннеді таки повинен скористати з доктрини Монро та не допустити до того, щоб комуністи панували на Кубі та виконували накази Москви. „Ми не сміємо не бути вартовими проти комунізму. Ми повинні підготовити себе до власної оборони", — казав він.

● **Комісар виховання** Френсіс Кеппел заявив, що в цьому 1962-му році 3 400 інженерів здобули титули доктора, а 13 тис. дістали титул маґістрів. Окремий комітет рекомендує, щоб уряд і приватні аґенції в найближчих роках витратили 4.7 більйона дол. на те, щоб збільшити число інженерів із науковими заінтересуваннями.

● **Один із найвизначніших** світової слави астрономів сер Бернард Ловелл з Англії високо оцінює успіхи американської ракети „Марінер II", яка принесла важливі відомості про Венеру, що їх досі людство не знало. Між іншим із тих вісток можна буде довідатися, чи на Венері є органічне життя.

Українська хроніка

● „Ідіоми української мови" під такою назвою вийшов у Вінніпеґу накладом Української Вільної Академії Наук Канади другим виданням збірник упорядкований В. Софроновим Левицьким. Збірник дає багатий вибір українських образових, т. зв. ідіоматичних висловів, в яких даний вираз набирає у розговірній мові підставлене йому, символічне значення. Виданий УВАН збірник надасться також добре як посібник при навчанні української мови в наших Рідних Школах та на Курсах Українознавства.

● **В Неаполі** одна кельнерка вкрала своїй товаришці персональні довідки. Коли її арештовано, трудно було устійнити хто вона саме. Поліція розіслала її світлину всім містам та міжнародній поліційній аґенції. З наспілих відгуків виходить, що арештована відома в різних містах під іншими прізвищами та з різними літами віку. З двох італійських міст повідомлено поліцію в Неаполі, що надіслана їм світлина нагадує дівчата, які в тих місцевостях — зникли. Італійська й міжнародна поліція намагається розгадати цю загадку.

У СВІТІ

● **41-річна англійка Вайн**, дружина промисловця Ґревіл Вайна, арештованого большевиками під закидом „шпигунства", відвідала за дозволом від совєтської влади впродовж одної години чоловіка в Луб'янській в'язниці у Москві. Пані Вайн прилетіла з Лондону спеціяльно на те побачення. Про причину арештування Вайна не було між ними розмови. Большевики кажуть, що арештований був членом цілої шпигунської „банди", до якої належали ще й 5 американських дипломатів та один російський учений.

● **Західньо-німецькі** доки в Кіль збудували й доставили Совєтському Союзові великий на 17 149 тонн містоти китоловний корабель „Владивосток". Другий такий сам корабель „Дальній Восток" буде викінчений весною 1963 року. Будова такого одного корабля коштує кругло 50 мільйонів нім. марок. Кожний з тих кораблів матиме по 408 осіб залоги. На кожному з них є ціла фабрика для перероблювання китового м'яса й товщу. Є там теж шпитальна заля, басейн, бібліотека та кравецька і шевецька робітні.

● **У східньо-німецьких в'язницях** панує гіркий голод — виявив один колишній їх в'язень, 38-річний Гайнц Кляйн, який після 13-річного перебування у в'язниці в Бранденбурґу, як „ворог народу", втік до Західнього Берліну. Він оповів на пресовій конференції про голодові харчові пайки, що їх дістають в'язні, та описав весь режим у комуністичних німецьких в'язницях.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00: six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Ню Йорк без газет

8-го грудня цього року застрайкували друкарі чотирьох щоденників Ню Йорку, не порозумівшись із працедавцями в справі нового трудового договору. Робітничі спілки, що охоплюють також п'ять інших нюйоркських щоденників, негайно приєдналися до того страйку на базі солідарности. Таким чином 8 000 000 мешканців цього міста-велетня вже близько двох тижнів позбавлені всієї англомовної преси, яка разом — 7 загальних щоденників і два з Лонг Айленду — має 5 705 000 примірників тиражу, а по неділях — 7 800 000 примірників.

Цей страйк можна розглядати з двох аспектів: вимог робітників і реакції читачів. Страйк є легальною зброєю в руках працюючих у боротьбі за поліпшення їх долі і тому заслуговує на симпатію. Інша річ — перетягання струни, із шкодою для варстатів праці і широкої громади. Друкарі нюйоркських англомовних щоденників вимагають $38 тижневої підвишки на особу. Працедавці, як максимум, погоджуються на $9.20. Але президент „Ню Йорк Таймс'у", Орвіл Драйфус, твердить, що коли б дати навіть по $8 тижневої підвишки — 5 000 затрудненим у тому видавництві, то й це становило б $40 000 тижнево, або понад $2 000 000 річно, що є понад сили видавництва. Видавець щоденника „Пост", Дороті Шифф, заявила, що коли страйк триватиме довший час, то цей щоденник не зможе більше появлятись. А президент „Геральд Трибюн", Волтер Таєр, пояснив спротив видавців так: „Мій щоденник може пережити довший страйк, але не зможе пережити підвишки по $38 на особу". Загалом 18 000 затруднених в цих 9-ох щоденниках Ню Йорку тратять у щотижневих платнях і винагородах кругло $3 000 000. Мільйонові втрати мають видавці, яким відпали оголошення якраз у передріздвяному періоді. На мільйони втрат рахують крамниці, зокрема великі департаментові торговельні доми, які втратили можливість оголошувати й розхвалювати свої товари.

Другий бік медалі — це, як згадано, реакція читача у цьому багатомільйоновому місті, звиклого до „своєї" щоденної газети, без якої він не міг обійтися, їдучи ранком до праці. Ці нюйоркські читачі радять собі, як можуть. Вони присвячують більше часу й уваги вісткам, що їх подають радіо і телевізія. Далі: вони купують різні „підмінки", що їх можуть дістати у кіосках. Чужомовні газети, особливо німецькі, еспанські і грецькі — значно збільшили свій наклад, розраховуючи не тільки на земляків, а й на чужонаціональних читачів, що знають ті мови. Появились нові газети під різними назвами, відновився колишній поважний „Бруклин Ігл"; у нюйоркських кіосках, особливо на запізничих і автобусових стаціях, можна дістати щоденники з сусідніх Джерзи Сіті й Нюарку, ба, навіть Філядельфії. Люди платять подвійну і потрійну ціну за ті газети, щоб тільки бути в курсі внутрішніх і міжнародних справ.

Гін до щоденної газети — це одна з найбільш характеристичних рис сучасної культурної людини. І навпаки: тільки „слабі духом" одиниці не відчувають потреби бодай „кинути оком", бодай перелисткувати щоденно газету. Нюйоркські підземки й автобуси подобають завжди — особливо в часі ранньої їзди до праці й пополудневого повороту з неї — на публічні читальні. Кожний шукає в газеті те, що йому найбільше до вподоби: політичні вістки, сенсації, спорт чи біржу. Купує газету і залишає її в підземці чи кидає при виході з неї до коша. Але не може без неї обійтися, бо друковане слово, це наче щоденний хліб для культурної одиниці. Тому мільйони нюйоркських газетних читачів, співчуваючи страйкарям, водночас мають жаль до них і до працедавців - видавців, що вони не всилі порозумітись і закінчити той дошкульний стан, що його створює брак преси.

Диктатор і підлабузники

Не зважаючи на боротьбу з „культом Сталіна" і його наслідниками, Нікіта Хрущов входить щораз більше у ролю свого попередника, як єдиного і непомильного арбітра в усіх справах, починаючи від закордонної політики і економіки, навіть у таких ділянках, як вирощування кукурудзи чи будівництво житлових домів, і кінчаючи проблемами науки, літератури й мистецтва. Як колись Сталін диктував усім совєтським науковцям і літераторам, що і як вони мають писати, так само тепер Хрущов намагається наслідувати Сталіна у встановлюванні напрямних для всієї мистецької творчости.

Züge — Züge

Зактивізувався він у цьому напрямку особливо ж останнім часом. Відвідавши 1-го грудня цього року малярську виставку, влаштовану московськими мистцями, Хрущов розсипався доганами на адресу мистців за „неправильні тенденції". Але найбільше розсердився Хрущов, відвідавши несподівано виставку засуджуваного ним і партією... абстрактного мистецтва. Спантеличених його приходом малярів - абстракціоністів Хрущов уже не напучував на правильну „соцреалістичну" дорогу, а просто лаяв, визнавши їх творчість, як малювання „ослячими хвостами".

У нормальному суспільстві і в умовах творчої свободи мистців і літераторів такого роду виступ навіть голови держави зустрівся б, якщо не з глузуванням, то з гострими заввагами, що він не повинен встрявати у не своє діло... Але в Совєтському Союзі все життя, особливо в ділянках літератури і мистецтва, здеґенероване до такої міри, що і мистці, і літератори, і музики почали співати диктаторові пеани, вихвалюючи його геніяльність, мудрість, передбачливість, батьківську опіку над літературою і мистецтвом і т. д. Мистці із видатними іменами, дійсні члени Академії Мистецтв об'єдналися в підлабузницьких славословіях на адресу Хрущова, вихваляючи його і дякуючи йому за всі його догани та вказівки. Надруковане з цього приводу в московській „Правді" з 16-го грудня послання Хрущову, підписане XIX сесією Загального зібрання Академії Мистецтв СССР, як і лист на його адресу Євгенія Кацмана, члена - кореспондента цієї Академії і „заслуженого діяча мистецтв СССР", залишаться в історії Совєтського Союзу як документи не тільки підлабузництва, але й донощицтва, такого ж ганебного, як воно було за Сталіна. Такий поважний колектив, як загальна сесія Академії Мистецтв СССР не соромиться заявляти Хрущову, що його банальні й ігнорантські, по суті, думки та вислови „в основних питаннях совєтського образотворчого мистецтва, в яких послідовно розвинені ленінські принципи, мають ... велетенське, просто неоцінене значення" для них, як мистців і мистецтвознавців — членів Академії Мистецтв. З рабським самозапереченням ці академіки заявляють Хрущову, що його „поради і вказівки" вливають в них „... нову енерґію, зобов'язують їх ще більш наполегливо, ще більш рішуче і непримиренно вести боротьбу за ствердження високих принципів мистецтва соціялістичного реалізму". Подібним холуйством пройнятий також лист Кацмана, який до того ж закликає партію до погрому установ і мистців, що відхиляються від соцреалізму і звертаються до... футуризму та абстракціонізму.

У людей з нормальною психікою такого роду заяви й листи викликають хіба почуття обридження. В СССР ці послання друкуються на сторінках офіційних органів. І саме це є ще одним доказом, що в Совєтському Союзі не змінилося нічого, що там така ж задушлива і вбивча для всякої мистецької творчости атмосфера, як була вона колись за Сталіна, вчителя й надхненника теперішнього диктатора Хрущова і його підлабузників.

ПЕРЕД ШАПКОБРАННЯМ

Мюнхен. — „Ера Аденауера" зближається до свого кінця. „Дер Альте" (старий), як звуть канцлера в Німеччині, відійде на відпочинок у жовтні 1963-го року. Хоч від 1949-го року, коли Аденауер створив перший уряд Західньої Німеччини, його заступником, як віце - прем'єр, завжди був проф. Ергард, ще й тепер не зовсім ясно, чи після демісії Аденауера головою уряду автоматично стане Ергард: є й інші, молодші, претенденти на головування в уряді.

Рішення Аденауера залишити уряд на 88-му році життя безповоротне. Тому можна вже тепер зробити підсумок його діяльности в Німецькій Федеративній Республіці.

„Господарським чудом" називають політичне й економічне відродження Німеччини після другої світової війни. В цьому процесі відновлення знищеної війною країни „чудом" була також особа самого Аденауера. Адже ж він узяв на себе тягар голови уряду зруйнованої країни, маючи 73 роки, в такому віці, коли більшість людей втрачає активність і охоту до такої виснажливої професії, як політика.

У політичний вир Аденауер не прийшов з порожніми руками: він приніс із собою цілий жмут ідей, які послідовно і невпинно намагався здійснити. Основна ідея, яку поставив Аденауер перед німецьким народом, може бути названа просто революційною. Він перекреслив столітню політичну традицію Німеччини, яка вважала Францію за „дідичного ворога", і всіх зусиль ужив на те, щоб його країна і Франція стали мирними сусідами та союзниками. Коли французький економіст Жан Монне виставив плян господарського об'єднання Франції з Німеччиною та іншими країнами Західньої Европи, Аденауер енерґійно піддержав цей плян, хоч опозиційна Соціял - Демократична Партія висловилася тоді проти такого об'єднання, мовляв, треба почекати прилучення до Федеративної Німецької Республіки також совєтської зони Німеччини, а тоді вже вступати до Об'єднаної Европи.

У справі оборони Німеччини проти зазіхань Москви Аденауер також не вагався шукати спільників і допомоги на Заході. Його подорож до Москви в 1955-му році і розмова з володарями Кремлю показали йому зовсім ясно, що большевики уявляють собі об'єднання Німеччини тільки у формі „народної демократії", на чолі з московським ступайком типу Ульбріхта.

Аденауер відкинув будь-які пляни „нейтралізації" Німеччини, бо це було б рівнозначне із залишенням її на ласку й неласку тяжко озброєних армій совєтського бльоку.

У внутрішній політиці Аденауер старався стерти сліди злої пам'яті режиму нацистів. Ще й досі відбуваються в Німеччині судові процеси проти гітлерівських „героїв", що доказували „вищість раси" винищуванням народів, окупованих німецькими арміями. Аденауер не раз проголошував, що Німеччина за розпалену Гітлером війну мусить платити. Відшкодування виплатив уряд Західньої Німеччини жертвам гітлерівського терору, зокрема — державі Ізраїлю, за мільйони жидів, знищених за другої світової війни.

Хоч Аденауер сам був переслідуваний гітлерівським режимом, він не вважав за корисне чинити персекуції проти „малих" партійців, що належали до партії Гітлера, але не стали злочинцями і після воєнної катастрофи переконалися, куди веде „расистське" безглуздя. Можливо, ця тактика уряду Аденауера привела до того, що в Західній Німеччині немає „леґенди Гітлера", а ті, що колись вірили „фюрерові", тепер соромляться про це й згадувати.

12 років в уряді Зах. Німеччини Аденауер міг спиратися на свою партію, що мала більшість у парляменті. В той час Аденауер відмовлявся від коаліції із соціял - демократами. Одні пояснювали це „старечою впертістю" або „доктринерством". Однак, у теперішньому парляменті партія Аденауера більшости не має, і він, при творенні уряду, мусів шукати спільників. Побачивши трудність у переговорах з невеликою партією Вільних Демократів, Аденауер вступив в розмови про коаліційний уряд із соціял - демократами. Це примусило партію Вільних Демократів дійти до згоди з Аденауером.

Розмови Аденауера із соціял-демократами не були тільки тактичним кроком. Це була принципова зміна давньої позиції, що вважалася в партії Аденауера за непорушну: мовляв, обійдемося без соціял - демократів. Тепер, напередодні відходу на спочинок, Аденауер дав своє благословення на кожну коаліцію в уряді Німецької Федеративної Республіки.

П. А.

Об'єднані Нації таврують Португалію за її колоніяльну політику

Об'єднані Нації. — Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй прийняла в минулий вівторок 18-го ц. м. резолюцію 57 голосами проти 14 при 18, що стримались і 21 відсутніх, — якою поручала Раді Безпеки проголосити санкції проти Португалії за її колоніяльну політику в Анґолі. В тій резолюції говорилось зокрема, що ніхто не повинен постачати зброю Португалії, яка веде війну „проти анґольського народу". Ця точка була інспірована Совєтами і їх сателітами, що гаряче підтримали антипортугальську ініціятиву азійсько-африканського бльоку, не задля приязни до Анґолі, а щоб заатакувати весь Атлантійський союз (НАТО), до якого належить і Португалія. ЗДА, Британія, Франція, Канада, Італія, Голляндія, Туреччина і Люксембурґ — члени НАТО — голосували „проти", але три члени НАТО — Данія, Греція і Норвеґія стримались від голосування. Тому, що ЗДА, Британія і Франція мають в Раді Безпеки право „вета", то згадана резолюція не має шансів перейти там і бути реалізованою, а була тільки демонстрацією проти Португалії.

Валерій Остапенко

ЗНАЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ДЛЯ МОЛОДОЇ ЛЮДИНИ

(Молоді, яка має йти на військову службу, присвячую)

(1)

Вам напевно інколи приходиться бачити молоду людину у військовій уніформі, яка, скажімо, приїхала додому на відпустку. Це може бути ваш знайомий, сусід або навіть й хтось із вашої родини.

Придивіться ближче до цього молодого вояка і побачите, що він чимсь відрізняється від тієї молоді, яку ви звикли бачити щоденно. Звичайно, різниця буде, передусім, в одязі, в інакше підстриженому волоссі, в звичці ходити, говорити. Все це звичайні зовнішні прикмети військової людини. Але вас зацікавить інше: де поділися у цього юнака його колишні „домашні" прикмети, отой молодечий безпідставний гонор, зухвалість, почуття вищевартости і презирство до всіх і до всього — всі оті притаманні сучасній молоді прикмети, якими так щиро „прикрашується" теперішня молодь вдома, в школі, на вулиці...

Можливо, дехто не погодиться з тим, що все це зробила армія. Можливо, дехто зауважить, що, мовляв, такі зміни у молодої людини наступають самі собою, незалежно від умов, а в певний період життя, як наслідок неминучого психологічного процесу розвитку кожної нормальної людини.

Це останнє завваження заперечити не можна.

Але не можна також заперечити, що в цій ділянці розвитку людини армія відіграє не малу ролю. І ось чому.

Як відомо, майже в усіх державах світу існує закон, за яким кожний фізично здоровий мужчина в певний період свого життя мусить відбути військову службу в інтересах безпеки держави, отже в інтересах її громадян.

Але не всі громадяни однаково ставляться до цього. Більшість йде служити в армію без особливого бажання, а так, лише з почуттям певного обов'язку, може навіть з почуттям патріотизму, але, все ж таки, з переконанням, що це потрібно „комусь", а не „мені".

Лише невелика частина молоді йде служити в армію добровільно, а дехто навіть лишається там на все життя. Але, на жаль, дуже часто про тих людей кажуть, що вони „вийшли з нормальної колії життя", що вони не можуть або не хочуть вчитися та працювати, або просто захопилися „воєнним романтизмом". І нарешті, є ще така категорія молодих людей, яка за всяку ціну старається уникнути військової служби. Це, як правило, приводить до симуляції, дезертирства — найбільш ганебних учинків збоку людини - громадянина.

Чим же пояснити таке байдуже, а часом навіть і неприхильне ставлення людей до військової служби? На це є дві відповіді.

Перша: Армійське життя — нелегке життя. Це життя під постійною твердою дисципліною. Образи „зухвалого" сержанта, молоденького „гонорового" ляйтенанта і „всемогутнього" полковника передаються в народі з покоління в покоління. За них оповідають батьки, пишуть в романах, показують в кіні. При чому все це дуже часто робиться з перебільшенням і тим самим створює у молоді помилкове уявлення про армію.

Друга відповідь: На військову службу беруть переважно в молодих роках, коли людина саме починає ставити перші кроки в самостійному житті. В цей період у неї розвивається цікавість до життя: зароджуються різні ідеї і пляни на майбутнє, ширшає коло знайомих, друзів, появляється, як звичайно — мила серцю дівчина, а то й власна родина. Ідучи на військову службу, все це треба залишити, викреслити із свого життя на кілька років.

Як ми бачимо, нехіть до військової служби постає, в основному, не з поважних причин, а з причин звичайних, життьових, притаманних природі і психології кожної людини. І рішальну ролю тут відіграє не так фізіологічний момент, як психологічний. Інакше кажучи, все тут залежить від морального стану людини.

В давніх часах, коли кожна оселя або навіть кожна родина мусіла сама боронитися від ворога, люди ще з дитячих років привчалися до воєнної справи. Фізично розвинений мужчина, хоробрий і спритний вояк користалися великою пошаною. Фактично воядькими здібностями визначали тоді якість людини, її авторитет і місце в громаді. Так люди творили тодішню еліту.

Пізніше, коли постали держави і реґулярні армії, військова діяльність стала складовою частиною загальної державної діяльности, і серед „еліти" почали появлятися цивільні люди. Але армія ніколи не переставала користатися пошаною в народі. Військовий мундир був і є символом авторитету, сили і порядку. Мало того, серед культурних людей збереглася до наших днів традиція, — вбачати у військовій службі певну ознаку шляхетности. Недарма традиційні військові родини, в яких з роду в рід мужчини присвячували своє життя військовій службі, користаються певними привілеями і пошаною в суспільстві.

Недарма діти визначних людей, діти президентів, королів, відомих політиків і полководців вважають за високу честь для себе служити в армії, і то саме в тих частинах, де служба є найбільш відповідальною й небезпечною. З яким захопленням і гордістю ці молоді люди літають на бомбовиках, плавають на підводних лодках, ідуть до різних „спешел коммандо". Люди, які спеціяльно займаються вивченням процесу індивідуального розвитку людини, психологи, лікарі, виховники — заявляють, що серед мужчин, які в своєму житті не були на військовій службі, дуже рідко з у с т р і ч а є т ь с я справжнього мужчину. Очевидно, при цьому мають вони на увазі не лише фізичний та інтелектуальний розвиток, але й розвиток волі, характеру, етики.

Дівчата в летунській уніформі

Деякі великі американські щоденники присвятили увагу першій на терені ЗДА школі для стюардес, дівчат в уніформах, що обслуговують пасажирів на летунських лініях. В листопаді ц. р. минуло п'ять років від дня заснування в стейті Тексас цього першого коледжу для вишколу стюардес. Цю єдину в своєму роді школу для „літаючих дівчат" створено заходами і коштом $1 000 000 летунської компанії „Америкен Ейрлайнс", і за останніх п'ять років перейшло її пороги з відповідними дипломами кругло 3 000 абсольвенток, у яких на стилево викросних блюзочках видніють відзнаки: сріблом гаптовані пташині крила.

Майже кожна летунська компанія в ЗДА має свою школу для фахової підготови стюардес, але школа в стейті Тексас для дівчат - кандидаток на важку й відповідальну службу в піднебесних просторах належить до найкраще поставлених. Навчання в ній триває шість з половиною тижнів. Понад сотню різних стислих предметів становить навчальну програму. Побут у цій школі, також видатки на кожну студентку цього „летунського коледжу" (така його офіційна назва) виносять приблизно $2 000, що покриває повністю компанія „Америкен Ейрланс". Лише ґрадуантки цього коледжу м о ж у т ь в и к о н у в а т и свою нелегку службу в комфортно влаштованих, могутніх джетових велетнях.

Десять висококваліфікованих викладачів і викладачок читають лекції незвичайно пильним ученицям. За п'ять років існування цієї школи у програмі її навчання зайшло чимало змін, бо з кожним роком ставлять для майбутніх стюардес щораз вищі вимоги. Найгостріші вимоги ставиться для стюардес, які мають працювати в джетових літаках. І так, кандидатки для обслуги в літаках старого типу, пропелерних, складають іспити з 88 предметів, а кандидатки для обслуги в джетових літаках — рівно з ста.

Рівнобіжно із збільшенням розміру літаків змінюються вимоги до таких, здавалося б, несуттєвих речей, як висота і вік дівчат у летунських мундурах. П'ять років тому визначений компанією наймолодший вік стюардеси становив двадцять один рік, а тепер обнижено норму до двадцяти років. Раніше вимаганий ріст стюардеси хитався від 5 стіп 3 цалів до 5 стіп 8 цалів, тепер хитається він від 5 стіп 2 цалів до 5 стіп 9 цалів. „Старечий" вік залишився без змін — 27 років, після чого стюардеса залишає працю.

Як виявляє статистика, дуже мало стюардес доживає до цього віку в уніформі, бо абсолютна їх більшість приблизно після двох років служби доброхіть і з почестю її залишають, бо — ідуть під вінець. Значить, це добра кар'єра для тисяч дівчат.

Від 1943-го року понад 9 000 стюардес носило уніформи одної лише летунської лінії „Америкен Ейрлайнс".

● **Англійські вояки**, які не хотіли далі служити у війську, ухитрювались, зголошуючи нібн свої кандидатури до парляменту і дістаючи на цій підставі звільнення з війська. При недавніх доповняльних виборах в Британії було таких 500 „посольських кандидатів", виключно з ціллю викрутитись від військової служби. Міністер внутрішніх справ Брук заявив в парляменті, що в майбутньому кожний вояк мусить переходити через комісію, яка рішатиме, чи він здібний до військової служби, чи ні, а зголошування вояком кандидатури до парляменту не буде підставою до автоматичного звільнювання.

● **Орган совєтської а р м і ї** „Красная Звезда" повідомляє, що в совєтській армії і фльоті жінки виконують д в о р і ч н у службу в характері телефоністок і телеграфісток, технічних помічниць і медсестер.

Всеволод Голубничий

ІСТОТНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ З НЕДАВНЬОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

(2)

Отак зрозуміла книжку Гр. Костюка і чужинецька критика. Першим на неї відгукнувся у згаданому вище літературному додатку до лондонського „Таймсу" якийсь, очевидно, білоґвардієць (статті в „Таймсі" друкуються без підписів). Не маючи фактів дискутувати з Костюком, він усю свою довгу статтю звів до ... заперечування української нації, як такої. На цю рецензію гострою реплікою відгукнувся проф. Л. Добрянський в ч. 2. „Українського Квартальника" за травень 1961 рік. Рецензент у російській газеті „Наше Общее Дело" (ч. 10 за травень 1961 р.), що її видає Американський Комітет Визволення, виклав зміст Костюкової книжки доволі детально й похвалив її за документальність, але українську національну проблему цілком промовчав, відзначивши лише, що в часи терору на Україні „виявлялися тенденції в напрямку децентралізації влади"! Але вже зовсім інакше прорецензовано Костюкову працю в лондонському польському тижневику „Вядомосці" (6 вересня 1961 р.). У цій найдовшій з усіх рецензій про зміст книжки поінформовано детально й у великій згоді з думками автора.

Трохи пізніше стали з'являтися й наукові рецензії. Всі вони без вийнятку д а л и Костюковій книжці високу й позитивну оцінку. В "The American Political Science Review" за вересень 1961 року рецензент Т. Пейс написав, що Костюкова книжка „є захоплюючою", а її „ретельна документація вказує на працьовите дослідження". Щодо висновків Костюка, то рецензент їх виклав ретельно, порівняв від себе спротив українських комуністів Москві з сучасним „тітоїзмом", а в кінці заявив, що Костюк його переконав, що „національна проблема в СССР ще далеко не розв'язана". В "The American Historical Review" за жовтень 1961 р. Артур Адамс підкреслив „вийняткову об'єктивність" Костюкового підходу до фактів і ствердив, що його „книжка є корисним внеском до літератури про чистки та про історію України під Совєтами". Книжка ця, каже Адамс, продемонструвала, що „український націоналізм" є „поважним історичним процесом, на який вчені ще замало звертали уваги". У жовтневому ж числі "Slavic Review" Джон Армстронґ розглянув Костюкову книжку в деталях, як знавець новітньої історії України. З повним авторитетом він заявив, що „особливо вітає появу цього тому, бо в ньому розглядається ряд вирішальних аспектів" історії 1930-их років, дослідженням яких Костюк зробив історичній науці „велику послугу". А найновіша рецензія у лондонському "The Slavonic Review" (червень 1962 р.) пера Мері Голдсворт оцінила книжку Костюка як „автентичне свідоцтво для історика".

Під американськими й англійськими науковими оцінками праці Григорія Костюка „Сталінське панування на Україні" назагал годі не підписатися. Б і л ь шість їхніх завваг була доволі слушною і влучною. Залишається тут додати ще до них від себе кілька спостережень та оцінок, які, може, придадуться й самому Костюкові у його дальшій плідній праці, якої ми всі від нього чекаємо, а також і майбутнім читачам його книжки й дослідникам його доби, які неминуче ще прийдуть.

Костюкова книжка є першою більшого розміру спробою на основі доступних документів вивчити й пояснити події на підсовєтській Україні 30 років тому. Спроба ця, безперечно, цілком вдалася. Але з різних причин, які, зрештою, від автора могли бути й незалежними і на уникнення яких він міг і не претендувати, цю книжку ще не можна вважати цілком досконалою й вичерпною історією її доби. В найкращому випадку її можна б назвати історичним нарисом, хоча метода її, правда, переважно політично - інтерпретативна, постулятивна, а не історична.

Костюк фактично взяв свій предмет — десятиліття 1929-39 рр. — як цілість, як органічну єдність, в якій те, що вийшло у кінці, вже якимсь чином було заложеним спочатку. Хоча в нього й є хронологічний в и к л а д подій, проте внутрішнього причинного зв'язку між ними не видко, а над усім домінує початкова першопричина: Сталінове рішення спішно й примусово індустріялізувати СССР. Мені ж здається, що попри цю загальну домінуючу причину, яка, безперечно, існувала, розвиток подій протягом цього десятиліття мав ще й свій внутрішній зв'язок, свою власну інерцію. Особливо важливо, на мою думку, уважно дослідити зв'язок поміж голодом та терором 1932-1934 рр., з одного боку, і „превентивним" терором 1937 року, з другого.

Не може бути сумніву, що терору 1937 року Сталін у 1929 році не плянував. Скоріш усього він, так би мовити, влазив, втягався в події з бігом часу і їх розвитку. Аж такого опору своїм плянам на Україні він, певно, не сподівався. Зустрівшися з ним і покаравши Україну страшним голодом, Сталін доконав злочину не лише супроти загальнолюдських законів та моралі, а й супроти ідей та гасел самого соціялізму. Усвідомлюючи це, він, очевидно, поводився далі вже так, як і кожен інший злочинець, що доконав н е п р о с т и м о г о злочину. Тепер він уже понад все боявся наслідків того, що зробив, боявся помсти, зради, атентату на себе, словом — розплати за все те, що він накоїв протягом 1932-34 рр.

І тому, коли в 1937 році раптом запахло війною збоку Німеччини й Японії, Сталін в переляці вирішив наперед, заздалегідь, „превентивно" винищити всіх можливих „потенційних дворушників", як казав він сам Єжову та Молотову в той час. Як і кожен тяжкий злочинець у приступах страху й підозрінь кидається нищити всіх можливих свідків свого злочину, так, певно, і Сталін у 1937 році кинувся вибивати доноги всіх тих, хто здавався йому підозрілим на випадок війни. Таким чином він вліз, втягнувся в наступний злочин, створив ним для себе нових додаткових ворогів, а все це й виявилося в поразницьких настроях та здаванні вояків у полон в перші місяці війни 1941 року, і т. д.

У Костюковому поясненні зміни Сталінової національної політики на Україні в 1938 році — в переході до систематичної русифікації України, недостає, мені здається, ще одної кінцевої крапки над „і". Костюк вірно каже, що Сталінові йшло про централізацію СССР для цілей приспішеної індустріялізації й підготови до війни. Але ледве чи для цього справді треба було пробувати знищити українців як націю, повести наступ на українську мову, якою, чейже, можна було вести Сталінову пропаганду в користь п'ятирічок тощо.

ПРОТОКОЛ

XXV. ЮВІЛЕЙНОЇ КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

що відбулася в готелі „Ню Йоркер" в Ню Йорку — в тижні від 21-го до 26-го травня 1962 р.

(7)

Данило Слободян (біля оленя, вподьованого ним в лісах Союзівки в осінньому сезоні)

Володимир Квас

Під час Конвенції було багато мови — як у звітах, так і в дебатах над ними — про Союзівку, виковно-відпочинкову оселю Українського Народного Союзу в Кетскильських горах біля містечка Еленвіл. Управителями тієї оселі є пп. Данило Слободян, що є управителем від самого початку її існування та Володимир Квас, який належить також до успішних організаторів УНСоюзу.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ

(Продовження)

Іван Паньків (495 В.) висловлює побажання, щоб підходити до справ, які обговорюються на Конвенції, з великою увагою, не забувати про великі речі, зуживаючи час на дрібніші справи. Запитує Головного Секретаря, чи не можна було б головній канцелярії висилати місячні виkази до відділів уже перед 15-тим днем кожного місяця, щоб дати змогу відділовим секретарям усе полагодити на час. Часом деякі обставини спричинюють затримку й відділи не можуть вислати гроші й виkази до головної канцелярії до 28-го дня кожного місяця. В цей спосіб секретарі мали б більше часу.

Іван Ракочий (105 В.) звертає увагу на те, що треба було б застановитися зокрема над двома клясами членів, а саме: над старшими, які з часом природно від нас відійдуть, та над 13,000 молоді, яка також може відійти, якщо не поробимо всі старання, щоб її при Союзі затримати, а асекураційна сума молодечого департаменту доходить до вісімнадцять мільйонів долярів. За останні два роки відійшло 2,000 цих членів. Це велика втрата для нас.

Адвокат Михайло Пізнак (361 В.) у своєму слові в дискусії казав: Бачу, що на залі вже напруження, може й перевтома. Але засідаємо раз на чотири роки, як найвищий рішальний орган Українського Народного Союзу. Радимо й дискутуємо, щоб головні урядовці чули наші думки, щоб вони краще орієнтувалися в бажаннях загалу нашого членства та його потребах. Чули ми ще на Конвенції в Гаррисбургу, що не всі молоді члени можуть читати звіти по-українськи й уже тоді було домагання, щоб звіти були друковані в обидвох мовах. Це саме було на конвенціях у Вашингтоні та Клівленді. А сьогодні маємо ту саму проблему, хоч це не є жадна проблема й надрукувати звіти головних урядовців для Конвенції дуже легко. Чому цього не переведено в життя? Не розумію, чому ми вперто говоримо про старечий дім на „Союзівці", коли його в дійсності там нема. Хотів би знати, чи всі члени Екзекутивного Комітету обзнайомлені з кореспонденцією, яку дістав був ще покійний головний секретар Герман від департаменту здоров'я відносно умов, на яких можна мати старечий дім. Доки такого дому не маємо, то не треба писати у звіті про його існування. Утримувати старечий дім, це досить скомплікована справа. Закони вимагають, що там мусить бути фахова медична обслуга, мусять бути постійно медичні сестри на службі. Як головні урядовці можуть казати, що вони уладили такий дім, який відповідає всім законним вимогам, то все гаразд, але якщо його нема, то треба делегатам це виразно сказати, щоб справа всім була ясна. „Союзівка", за словами головного предсідника, вже сама себе виплачує. Я хотів би знати, відколи „Союзівка" стала вже прибутковим підприємством і які зиски дала вона хоч би в останньому діловому році? Дискутант дальше питає предсідника і секретаря, які були вже спроби та які конкретні пляни, щоб дати нагоду для наших членів набути цілородинні поліси на відповідних вигідних умовах? Дотепер маємо лише поліси життєвого обезпечення на кожного окремого члена, а тим часом у нашому житті родинні поліси дуже популяризуються. Ця справа була обговорювана. До нових поліс треба підходити розважно й обережно. На попередній конвенції була пропозиція, щоб Український Народний Союз впровадив асекурацію проти хвороби та нещасних випадків. По розмові з актуарієм у тому часі дискутант був проти цієї поліси, а тепер Головна Екзекутива каже, що має труднощі з тою полісою. Думає, що впродовж чотирьох років головні урядовці мали досить часу докладно простудіювати цю справу й сьогодні подати свій конкретний плян до обговорення. Тому просить, щоб головний предсідник сказав нам, які пляни він має відносно цієї нової родинної поліси?

Нас усіх інтересує, що зроблено для добра поодиноких членів Батька-Союзу. Делеґат 361-го Відділу п. Степан Ковальчук підніс справу стипендійного фонду. Наш відділ взявся був до цієї справи й ми вже зібрали деякі гроші. Але, що головна канцелярія зробила в цій справі? Скільки стипендій дала для наших студентів?

Дискутант твердить, що коли він був головним урядником УНСоюзу він дуже інтересувався інвестиціями в реальностях і вважав, що ми повинні давати більше гіпотечних позик. Тоді нас дуже критикували, що ми пішли в ту ділянку фінансових операцій. Тішиться, що його позиція була правильна й гіпотечні позики тепер знаходять повне зрозуміння. Але одного не розуміє і хотів би на це відповіді головного предсідника. Чому українець, який належить до УНСоюзу й хоче дістати позичку на дім від УНСоюзу, мусить, на вимогу головного предсідника, підписати заяву, якою зобов'язується, що без попередньої згоди УНСоюзу не перепродасть того дому, якщо ще не увесь довг сплачений УНСоюзові. Токої вимоги не ставлять довжникам ніякі банки і чому головний уряд робить ці перешкоди своїм членам? У зв'язку з цим запитує, чи Головний Уряд має в цій справі компетентну леґальну опінію, що ця практика не є протизаконна в деяких стейтах. І ще до цього питання: чи головний уряд має компетентну пораду відносно законодавства про лихварські відсотки та інші оплати?

Було говорено, що існує канадійська проблема. Як бувший містопредсідник, дискутант їздив до Канади й обізнаний з потребами й особливостями канадійського терену. Хотів би знати, як Головний Уряд ставиться до тих проблем? Просив би, щоб головний предсідник сказав, як Головний Екзекутивний Комітет ставиться до прохання, що його мають репрезентанти УНСоюзу канадійського терену. Ми не повинні допустити до припинення розвитку УНСоюзу серед канадійських українців, тому треба задовільнити потреби Канади.

На цій Конвенції говорено вже дуже багато про нашу молодь. Дискутант вважає, що ми повинні дати нагоду цій молоді розвивати Союзове життя, а з ним і ділянки іншого життя. Ще як дискутант був містопредсідником, УНСоюз доміг гіпотечними позиками нашій молоді в Форд Ситі, Аликвиппі та інде побудувати гарні народні доми й ця молодь у тих містах має тепер змогу гуртуватися й сходитися та провадити своє культурне й товариське життя. Такі організаційні центри потрібні і їх треба підтримувати, а тоді молодь уже сама дасть собі раду.

Зголошений до слова в дискусії делеґат 146-го Відділу, Іван Підперигора, зрезиґнував із слова, бо справи, що їх він бажав заторкувати, були вичерпані іншими дискутантами. Рівно ж Микола Дербуш (345 В.) зрезиґнував зі слова з тієї самої причини.

Антін Маланчук (54 В.) запитує головного предсідника та головного скарбника, що дотепер зроблено у справі влаштування старечого дому? Завважує, що те, що деякі головні урядовці на „Союзівці" ловлять рибу, не приносить ніякої полегші для старших членів УНСоюзу. Делеґат вітає видання англомовної Енциклопедії Українознавства й пригадує, яку колосальну прислугу для української справи зробив УНСоюз колись, видаючи Історію України. Апелює до делеґатів, щоб на місцях придбали фонди й закупили Енциклопедію для місцевих університетських і публічних бібліотек. Долучується до тих делеґатів, які апелювали, щоб УНСоюз і його відділи підтримували українські школи, бо вони вкладають свою цеголку під майбутню вільну й самостійну Україну.

Богдан Ластовецький (184 В.) запитує членів Головного Екзекутивного Комітету, в який спосіб обсаджується керівні посади на „Союзівці"? Члени його Відділу мають застереження до того, що син головного касира займає позицію управителя „Союзівки".

Іван Струк (324 В.) вважає, що УНСоюз повинен працювати в рямках наперед опрацьованого й прийнятого бюджету, а все діловодство „Союзівки", як одного з самостійних підприємств, якого власником є УНСоюз, повинно бути ведене окремо й на кошти „Союзівки". Так повинно бути й звітовано. Обов'язком Контрольної Комісії було б допильнувати стислого розмежування цих справ. Висловлює почуття прикрости з того приводу, що на 500 існуючих відділів УНСоюзу лише 147 дотепер занялося збіркою фондів на пам'ятник Шевченкові у Вашинґтоні.

Ольга Соневицька (457 В.) завважає, що в звіті подано, що УНСоюз видає що-річно альманахи тривалої вартости. Висловлює жаль, що не всі ці альманахи такими є, бо, наприклад, в альманаху, присвяченому Шевченкові з 1961 р., „було досить багато нісенітниць". Висловлює домагання, щоб редактори докладно перевіряли того роду статті та щоб поміщували статті компетентних людей. Делеґатка апелює підтримувати Фонд Катедри Українознавства, до організації якого з таким запалом взялися наші студенти, та пам'ятати про наших науковців, які працюють у недостатках, зокрема в Сарселі, у Франції. Пані Соневицька висловлює думку, що заступник головного предсідника Степан Куропась у своїй „Шикаґовській Хроніці" діткнув почування тих людей, які вивчають і намагаються зберегти в пам'яті минуле районів свого походження на Ватьківщині. Не слушно критикував він, наприклад, видавання реґіональних збірників, бо фактично в той спосіб зафіксовується історія України в деяких деталях. До заступниці головного предсідника, пані Анни Герман, делеґатка звертається із завваґою, щоб вона не називала СФУЖО „клюбом", бо це не є клюб, а поважна Світова Федерація Українських Жіночих Організацій.

Предсідник ствердив відсутність зголошеного до дискусії делеґата 158-го Відділу, Юліяна Павчака, й покликав до слова делеґата 284-го Відділу, Івана Доганя, який звернувся із запитом, чи не можна було б оплачувати відділових урядовців з каси головної канцелярії?

Делеґат 331-го Відділу, Емануїл Притула, зрезиґнував із голосу в дискусії.

Д-р Мирослав Прокоп (389 В.) каже, що буде говорити не про фонди, не про касу, а про культурну політику УНСоюзу. Це не значить, що можна недоцінювати фонди та їх функцію! Всі ми гордимося тим, що УНСоюз диспонує таким багатомільйоновим майном. Але, справа не в самих грошах. Сила УНСоюзу в тому, що це найчисленніша організація української етнічної групи в Америці й Канаді. Сила УНСоюзу спирається також на тому, що він ідейно пов'язаний з українським народом на Рідних Землях і його змаганнями за державну незалежність. Одним із чинників, який служить цій справі, є „Свобода". Видання англомовної Енциклопедії Українознавства це, без сумніву, велике досягнення. Хоче назвати ще бодай один факт, який тішить. Це є поява у Видавництві „Свободи" книжки Івана Смолія „У Зеленому Підгір'ї". Але поява цієї одинокої книжки впродовж такого довгого часу не може нас задавольняти. УНСоюз повинен публікувати більше книжок і їх поширювати серед нашої читацької громади.

В 11:30 год. вночі делеґат Іван Геврик апелює до Предсідника Конвенції, щоб для загального добра перервати наради до 9-ої години ранку завтрішнього дня. На залі помічено відсутність деяких делеґатів, тому Предсідник перевіряє приявність. Відтак заявляє, що наради не триватимуть поза північ і просить до слова чергового дискутанта, д-ра Дениса Квітковського, делеґата 175-го Відділу.

Д-р Квітковський завважує, що йому прикро виступати й говорити під свого рода пресією, коли делеґати вже перевтомлені, але добро УНСоюзу вимагає, щоб ще радити, як також, щоб порушити певні справи навіть у цих обставинах. Поперше: просив би, щоб Головний Екзекутивний Комітет приготовив наперед відповідні бальоти для вибору членів комісій на слідуючій Конвенції, щоб у той спосіб заощадити час і дотримуватися непорушности правил вибору членів цих комісій. Подруге, щоб у своїх відповідях члени Головного Екзекутивного Комітету сказали, чи і які пляни мали вони для розвитку УНСоюзу в минулій каденції та як і на скільки перепровадили їх у життя. Річ у тому, що у звітах подано цілу масу механічних цифрових зіставлень, в яких пересічному делеґатові важко розібратися і з них виробити собі повний образ. Про плянову політику Головного Екзекутивного Комітету ми не чули й не знаємо, як він вестиме УНСоюз до кращого майбутнього розвитку. Як, наприклад, Головний Екзекутивний Комітет плянує розв'язати питання молоді або які пляни має, щоб пристосувати діяльність УНСоюзу до сучасних вимог життя.

Мирослава Кальба (226 В.) передає привіт Конвенції від делеґатів і членства відділів УНСоюзу, які находяться на захід від ріки Міссіссіппі, куди скероване тяготіння всього американського життя, і висловлює побажання, щоб і до них навідувалися головні урядовці з Централі. Висловлює думку, що найважливішою справою Конвенції є застановитися над шляхами майбутнього росту УНСоюзу. І треба було б більше про це говорити, а зокрема застановитися над цим членам Головного Екзекутивного Комітету. Завважує, що легко є головній канцелярії писати листи із закликами придбати 25 членів для 25-ої Конвенці, але на місцях це далеко трудніше відділовим секретарям чи вибраним делеґатам перевести в життя. Зокрема це важко на Заході, де нема таких скупчень українського поселення як тут, на Сході. Тому треба було б подумати над представництвом відділів Заходу в головному уряді, щоб мати частіший контакт із головною канцелярією і стояти в ближчому контакті з справами УНСоюзу.

Після того, о. Микола Федорович (276 В.) та Петро Головачук (42 В.) зрезиґнували з участи в дискусії, предсідник адв. Іван Флис подякував дискутантам за діловий підхід до дискусії, як також усім делеґатам за їхню уважливість і терпеливість, не зважаючи на пізню пору й перевтому, точно в 12:00 год. ночі проголосив наради П'ятої Сесії закінченими. Наради Шостої Сесії розпічнуться в 9-ій год. ранку завтрішнього дня.

ШОСТА СЕСІЯ

Середа, 23-го травня 1962-го року, до полудня

Продовження дискусії над звітами

Шосту Сесію 25-ої Конвенції УНСоюзу відкрив предсідник адв. Іван Флис о 9-ій год. рано, в середу 23-го травня 1962-го року, тобто в третьому дні нарад Конвенції. При перевірці участи делеґатів у нарадах не стверджено нікого неприявним. Предсідник Конвенції проголосив, що на порядку нарад є продовження дискусії над звідомленнями головних урядовців і попросив до слова делеґата 432-го Відділу, Миколу Моту, який зрезиґнував з голосу в дискусії, бо справи, які він бажав заторкнути, були вичерпані передбесідниками.

Позачергово до слова зголосився делеґат 158-го Відділу, Юліян Павчак, який попереднього дня втратив чергу в дискусії через здоровельне недомагання. Предсідник уділив йому слово проти бажання делеґата 288-го Відділу Петра Мороза, щоб всім, хто був відсутній на вечірній сесії, сьогодні додатково слова не уділяти.

Юліян Павчак запитує, насамперед, чому і на якій статутовій основі в засіданнях Головного Екзекутивного Комітету брали участь голова Контрольної Комісії та головний редактор? Чому підвищено чинш „Свободі" з 30.000 на 34.000 долярів в останніх чотирьох роках? Завважує, що головний предсідник є рівночасно й адміністратором „Свободи". Колись покійний Мурашко сам адміністрував, а тепер в адміністрації сидить аж четверо працівників, хоч „бизнесу" більше нема, тому треба затруднити їх у інших ділянках головної канцелярії. Запитує Контрольну Комісію, чому нема такого докладного звіту із „Союзівки" як є із „Свободи"? Про „Союзівку" говориться лише загально. Чому обнижено в звітах вартість наших реальностей? Чому нам стидатися того, скільки ми видали на „Союзівку"? Треба сказати ясно, що ми видали на неї біля одного мільйона долярів. То чому ж би вона мала мати тепер вартість усього 350.000 долярів? Якщо є на це причини, то ми мали про це довідатися із звітів. Ми довідуємося від Контрольної Комісії, що контролю переведено солідно. Але дискутант погоджується з тими членами Контрольної Комісії, які твердять, що перевести контролю майна й діяльности УНСоюзу за три або чотири дні неможливо. Тому до Контрольної Комісії треба вибирати фахівців, якщо таких маємо, а крім того контролю переводити бодай двічі до року, а Контрольна Комісія не повинна мати обмеженого часу на переведення контролі. В минулому Конвенція приймала ідеологічний напрям нашого органу „Свободи" й тепер повинні ми не сходити із цього традиційного національно-демократичного напряму. „Свобода" виконала велику роботу для української громади, але в останньому часі появляються в ній статті писані так, що мало хто із старших їх розуміє.

Петро Самець (468 В.) має зваги відносно звіту головного секретаря д-ра Я. Падоха, який висловив побажання, щоб в Америці не було ні одного українця, який не був би членом УНСоюзу. Прикро, що при цьому нічого не сказав про канадійських українців. Дискутант, як союзовець із Канади, звертається до делеґатів, щоб не забували про українців в Канаді. У першому дні нарад відбулися вибори Президії Конвенції та комісій, в яких ми, делеґати з Канади, або зовсім не заступлені, або неналежно зарепрезентовані. Ми нараховуємо 10% усього членства УНСоюзу і приходимо з іншої країни, то ми бажали б у майбутньому бути відповідно заступленими в усіх органах Конвенції".

Просив би мати на увазі й можливості росту УНСоюзу, про які згадував інж. Степан Куропась у своєму звіті, а ці можливості на канадійському терені великі. Тому й потрібно було б розвинути відповідний апарат.

По резиґнації з голосу в дискусії делеґата 183-го Відділу Миколи Дякова, предсідник уділив слово Іванові Вараникові (21 В.), який висловлює жаль, що редакція „Свободи" не помістила спогадів одного члена його відділу. Запитує головного радного Ярослава Гука, який сказав, що забагато грошей витрачено так, що можна було заощадити значні суми: на які справи і скільки витрачено безпотрібно? Д-ра Я. Падоха просить вияснити, які причини спонукують до чисельної суспензи членів.

Осип Литвин (161 В.) завважує, що в звідомленнях головного предсідника Йосипа Лисогора та заступника головного предсідника Степана Куропася були згадки про переговори з Українським Робітничим Союзом про злиття обох Союзів. Не довідалися ми про всі деталі відносно вислідів цих переговорів, однак добре було б продовжувати ці переговори й довести до успішного злиття не тільки цих двох Союзів, але й „Провидіння" та Української Народної Помочі в одну сильну братсько - допомогову орґанізацію. До головного редактора „Свободи" має прохання, щоб поміщував дописи із Союзового життя. Висланий допис про Окружні Збори УНСоюзу в Питтсбурзі чомусь не появився.

Зголошений до слова в дискусії делеґат 39-го Відділу, Іван Пігуляк, не приявний на залі, бо бере участь у нарадах Виборчої Комісії. Предсідник завважує, що йому буде слово уділене опісля, якщо цього забажає. Це відноситься до всіх інших членів комісій, які були зголошені до дискусії.

Іван Михальцевич (221 В.) бажає кращого здефініювання завдань Окружних Комітетів УНСоюзу, а зокрема взаємовідносин між членами Окружної Управи та тими головними урядовцями, які постійно перебувають на терені діяння Окружного Комітету. Вказує на сумнівної вартости дописи з Шикаґо, що були публіковані в „Свободі". Висловлюється скептично відносно злиття УНСоюзу, УРСоюзу, „Провидіння" та УНПомочі в одну зінтеґровану організацію.

Володимир Крушельницький (94 В.) запитує в справі покриття дефіциту видавання „Веселки". Як виходить із звітів, кошти „Веселки" за чотири роки виносять 52.392.30 долярів, а недобору є щось 40.300 долярів. З якого фонду цей дефіцит покривається? Коли ж, однак, ідеться про підвишку відділовим секретарям і організаторам, то дістаємо відповідь, що фондів нема.

Ярослав Базюк зрезиґнував із голосу в дискусії, а Андронік Копистянський в цій хвилині перешкоджений, занятий іншими справами.

Микола Денисюк (487 В.) стверджує, що головні урядовці, здаючи звідомлення, дуже мало говорили про те, які нові поліси будуть впроваджені в життя в УНСоюзі.

Після того, як Василь Троць (325 В.) зрезиґнував з голосу в дискусії, бо справи, які його цікавлять, були порушені передбесідниками, предсідник адв. Іван Флис відчитав привітальну телеграму від Президента ЗДА Джана Ф. Кеннеді, яку Конвенція прийняла гучними оплесками.

Привітання від президента Джана Ф. Кеннеді

„Мені надзвичайно приємно переслати привітання усім тим, що зібралися в Ню Йорку на 25-ту Конвенцію Українського Народного Союзу. Своєю багатобічною харитативною і братерською діяльністю Ви дальше граєте вітальну ролю в нашому національному житті, водночас черпаючи з культурних традицій України. Ваші ідеали і засяг Вашої діяльности є блискучим свідоцтвом вартостей політичної і культурної волі. З найкращими побажаннями — Джан Ф. Кеннеді".

Продовження дискусії

Юрій Карманін (432 В.): „Мені дуже приємно бути на цій Конвенції, як одному з делеґатів канадійськоо терену. Мене вражає відсутність канадійського прапора на залі нарад, в якій відбувається Конвенція делеґатів від Відділів УНСоюзу із ЗДА і Канади.

Між відсутністю канадійськоо прапора на залі нарад і відношенням відповідальних чинників УНСоюзу до канадійського терену є дещо спільного. Вражає факт, що у звідомленнях Головного Екзекутивного Комітету, якщо не взяти під увагу цифрових зіставлень п. Романа Слободяна, дуже мало присвячено уваги справам УНСоюзу та його майбутнього в Канаді. Ані в друкованих звітах, ані тут в усіх звідомленнях ніхто, крім часово обмеженої згадки головного радного Богдана Зорича, не старався перевести аналізи відмінности характеру й потреб канадійського терену. А все ж таки терени ЗДА і Канади мають чимало відмінного.

Український масив, що виростає тут і там, є дещо відмінний. Уже тут на Конвенції впали натяки на те, що в Канаді український півмільйоновий масив більш жертвенний і краще збережений від денаціоналізаційних процесів.

Із звітів виходить, що Головний Екзекутивний Комітет стоїть на становищі, що, мовляв, не можна робити ніякого спеціяльного підходу до канадійського терену, бо що скажуть тоді великочисельні відділи поодиноких стейтів у ЗДА. Ясно, що так годі підходити до цих справ. Ряд причин вже було піднесено на залі цих нарад. Якщо того потрібно, треба ще справу основно представити, щоб можна було прийняти якнайкращі рішення для розвитку УНСоюзу в Канаді, згідно з існуючими там вимогами. Перестеріґаємо, що інші братсько-допомогові організації намагаються взяти ініціятиву в свої руки. Недогляд цієї справи може дуже зле відбитися на дорогому для нас Батькові - Союзові.

В інтересі одного нашого Батька - Союза є конечно однаково трактувати своїх дітей, чи то в ЗДА чи в Канаді".

Роман Пристай (217 В.) висловлює бажання, щоб дати полегші старим членам, які платять вкладки вже по сорок або й більше років. Уважає, що теперішній стан завдає їм кривди.

Олекса Кущик (94 В.) висловлює свій скептицизм відносно доведення переговорів з Українським Робітничим Союзом і до злиття обидвох Союзів. По-друге, уважає, що нема кого говорити нам про дім старців і брати на себе відповідальність і клопоти, про які згадував адв. Пізнак, бо, фактично, ідеться про відпочинковий дім. Третя справа, яку порушує, це бажання, щоб старшим членам із виплаченими полісами давати дивіденду, бо це була б деяка полегша для них. На закінчення висловлюється за тим, щоб попробувати увести родинні поліси.

Яків Лежняк (45 В.) зрезиґнує з голосу в дискусії.

Павло Пироганич (283 В.) запитує: 1) За чотири роки 166 відділів в одному році не мали приросту членів, а навпаки, мали вони втрати. Що зробили головні радні тих теренів, за які вони відповідають? А що головна канцелярія? 2) Чому дозволено деяким відділам належати до Окружного Комітету Відділів УНСоюзу іншого, аніж природньо вони мали б належати, як, наприклад, відділ 38, 75 і інші. 3) Чи допоможе це організувати нових членів, коли кандидати довідаються, що потребуючий член просив 100 долярів допомоги, а йому уділено всього 29 долярів? 4) Висловлює думку, щоб окружні збори відділів скликувати тільки тоді, коли на них буде програма варта намагань, а то нераз приходиться витрачати час і гроші на поїздку, щоб взяти участь у зборах, а там говориться про загально відомі речі. 5) Висловлює подяку д-рові Я. Падохові за швидке й ретельне полагоджування всіх писем від відділу.

Михайло Воробець (356 В.) насамперед висловлює жаль, що деяким членам його відділу відмовлено гіпотечних позик, а вістка про це неґативно вплинула на організування нових членів, а навіть причинилася до втрати деяких старих членів. Запитує, яку політику веде Головний Екзекутивний Комітет у відношенні до тих давніх членів, які стали безробітними й не мають чим платити своїх вкладок, та як думає розв'язати цю проблему на будуче? Що робиться для хворих і покалічених, які не мають чим платити вкладок? Висловлює думку, що члени, які платять свої вкладки річно, не повинні бути суспендовані вже в першому місяці незаплачення вкладок. Із звітів головних радних ми довідалися, де і скільки промов вони виголошували в не-Союзових справах, але нічого не довідалися ми про їхні конкретні поради Головному Екзекутивному Комітетові для добра УНСоюзу? Цю справу треба поставити так, щоб головні радні дораджували, а не лише їздили раз до року на засідання з голими руками.

Інж. Іван Скіра (153 В.) стверджує, що на цій Конвенції говориться дуже багато про молодь, а приглянувшися до облич делеґатів, можна ствердити, що Конвенція не дуже то молода. Нам треба серйозно думати про своїх наступників. Треба нам відмолоджувати й наш головний уряд і то не дорогою наглої зміни, а еволюційно. Треба нам впроваджувати молодих людей там, де вони могли б із себе найбільше дати, й доручити їм робити те, що вони можуть найкраще зробити. Можемо брати добрий приклад із президента Кеннеді, який відмолодив увесь уряд ЗДА.

Молодь і УНСоюз

На цьому місці предсідник адв. Іван Флис завважує, що багато делеґатів турбується долею молоді та її участю у житті УНСоюзу. За те ніхто не з'ясував тут, що розуміти під терміном „молодь". Особи у віці від 18 до 30 років? До 40 чи, може, й 50 років. Тому, що на залі є між делеґатами наш молодий психолог Мирон Куропась, просить його до слова, щоб поговорив на тему молоді та її відношення до УНСоюзу.

Мирон Куропась (432 В.) у своєму слові про „Молодь і Український Народний Союз" сказав:

„Мені дуже приємно, що так багато делеґатів журиться молоддю. Але ж, одночасно, не забудьте, що УНСоюз не є молодечою організацією. Такими в нас є Ліґа Української Молоді Північної Америки, МУН, СУМ, Пласт, ОДУМ і інші. Їм треба допомагати, й їм допомагає УНСоюз. Наприклад, кожна молодеча організація має свою сторінку в „Свободі", що для них є великою допомогою. І це добре, бо члени цих організацій, навіть, як вони не є членами УНСоюзу, читають „Свободу", яка також може переконати їх у корисності належати до УНСоюзу.

Уже час, щоб молодечі організації прийшли до переконання, що й вони мають обов'язок супроти УНСоюзу. У Головній Екзекутиві та Головному Уряді УНСоюзу є чимало людей, які належали колись до молодечих організацій і займали там становища в керівництві. Згадати б тільки пп. Пуцила, Падоха, Лисогора, Флиса, пані Чопик і інших. Це значить, що наші молодечі організації відчували обов'язок супроти УНСоюзу, бо вони в значній мірі дали нам цих людей. Багато молодих людей набуває практики при праці в молодечих організаціях. І це добре, бо ми не можемо сподіватися, що люди без такої практики могли б виконати солідно свої обов'язки при роботі в УНСоюзі.

Я вже сказав, що так як УНСоюз допомагає молодечим організаціям, так і вони повинні подумати над тим, чи вони щось дають для УНСоюзу. УНСоюз має Курси Українознавства на „Союзівці" кожного літа. Це коштує багато грошей. Дуже багато грошей з каси УНСоюзу пішло на нашу молодь, бо ж як приміщується на „Союзівці" молодих у „Львові", то УНСоюз тратить гроші, не маючи змоги примістити там інших гостей. Але спитаймо себе, що ми робимо для наших дітей? Скільки із нас має синів і дочок, яких нема між

членами УНСоюзу? Чи це вина Союзу? Ні, це вина самих батьків. Нам треба зробити дві речі: Перше, мусимо переконати молодечі організації, щоб вони взяли більш активну участь у житті УНСоюзу, а по-друге, пам'ятаймо, що наше

Продовження дискусії

родинне життя є фундаментом нашого суспільства. Якщо родина прищепить дітям любов до України, то вони потім напевно увійдуть до організаційного життя".

Подякувавши п. Миронові Куропасеві за його слово, предсідник уділив голос черговому дискутантові, Василеві Романишинові (254 В.), який заявляє, що погоджується з думкою гол. контролера Петра Пуцила, щоб УНСоюз користав із послуг заприсяженого публічного книговода та впровадив такі улішпення, які ішли б у парі з найновішим досвідом.

Олена Чорномаз (490 В.) запитує п. Слободяна, чому п. Федева звільнено з праці в друкарні УНСоюзу? Пан Федів належить до відділу, який делегатка репрезентує.

Іван Геврик (445 В.) запитує, що Головний Уряд задумує зробити з Канадійською Канцелярією УНСоюзу? За минулі чотири роки видано на самі подорожі 69.000 долярів, а дальших 54.000 самим лише організаторам. В той час для Канадійської Канцелярії виплачено всього 8.822.82 дол., з чого треба платити рент, телефон і все інше. УНСоюз у Канаді стоїть інакше як тут, у ЗДА. Майже всюди в Канаді УНСоюз мусів би доплачувати, коли Українське Національне Об'єднання не відпускало залі на збори відділів даром. Коли ми дали оголошення про УНСоюз до преси в Канаді, то нам прийшлося самим покрити кошти в сумі 92 дол., бо на це грошей ми не отримали. Для добра Батька - Союза ці справи треба змінити на краще, — закінчує Іван Геврик.

Григорій Тимчій (347 В.) запитує д-ра Падоха, скільки членів зорганізував організатор 153-го Відділу, бо є різниця поміж цифрами звіту головного секретаря і тим, що було подане в „Трибуні УНСоюзу". Завважує під адресою головного редактора, що є забагато помилок у газеті, зокрема неточностей у подаванні фактів і перекручування місцевостей.

Иосип Мацак (303 В.) зрезиґнував із слова.

Лев Боднар (131 В.) повторює запит відносно поміщування в „Свободі" оголошень про виступи Українського Ансамблю Танцю з УССР Вірського й уважає, що „Свобода" повинна була цілковито іґнорувати ці виступи. Крім того апелює до зреалізування побудови пам'ятника Мазепі на „Союзівці", що вже було заплановано й розпочато збирати фонди. Рівно ж висловлюється за підтримкою Фонду Катедри Українознавства.

Дмитро Заневич (441 В.) та Ярослав Базюк (175 В.) резиґнують з голосу в дискусії, бо інші делеґати висловилися до справ, які вони бажали піднести.

На цьому місці головний касир Роман Слободян поінформував делеґатів про необхідність виповнення формуляра на покриття коштів подорожі та дієту. Кожний делеґат дістав потрібний формуляр при реєстрації, а якщо хтось не мав би його під рукою, може його отримати в нього.

Повертаючи до дискусії, Юрій Вельгош (319 В.) висловлює побажання, щоб звідомлення гол. контролерів на конвенції були серйозніші, а крім того Головний Уряд повинен відбувати засідання бодай два рази до року, на якому головні радні повинні подавати якісь нові думки. Висловлює думку, що чимало пропозицій делеґатів з Клівлендської Конвенції не взято під увагу Головним Урядом, а тому делеґати повинні пам'ятати, що якщо хотять зобов'язати Екзекутиву до чогось, то мусить бути в тій справі рішення Конвенції.

Андронік Копистянський (327 В.) насамперед жаліється, що звіти вислано запізно до делеґатів і не було часу з ними відповідно заознайомитись. Ми не почули звіту з акції побудови пам'ятника гетьманові Мазепі, а Головна Екзекутива повинна б нам сказати, як та справа мається. Рівно ж не маємо звіту про Фонд Наглої Потреби. Не знаємо, скільки зібрано на цю ціль. Чи Головний Уряд застановлявся над тим, щоб справу Фонду Наглої Потреби поширити на все українське громадянство? У 327-му Відділі помер перед двома роками член, який залишив спадкоємців в Україні. Нам було б цікаво знати, як вирішена ця справа? Уважає, що не можна винуватити когось за українську молодь. Тут роджена молодь дуже відмежувалася. Здається, що ціє церкви тримається. Тому треба присвятити велику увагу вихованню молоді, щоб вона не лише говорила, але й думала по-українськи. Є в нас такі молоді тут роджені люди. От, хоч би подивитися на Мирона Куропася, якого ми недавно тут заслухали. Він говорив українським серцем.

Іван Пігуляк завважує, що статут УНСоюзу виразно говорить, що по смерті головного предсідника Дмитра Галичина не треба було головному урядові вибирати нового головного предсідника. Заступник головного предсідника має право перебрати всі аґенди у такому випадку і їх вести з усіми правами.

Предсідник адв. Іван Флис подякував усім дискутантам і ствердив, що всі делеґати, які зголосилися до дискусії, мали слово. На черзі відповіді головних урядовців, але перед приступленням до відповідей предсідник о год. 11:05 допол. зарядив десяти-мінутову перерву нарад. Зразу після перерви предсідник попросив до слова головного предсідника Иосипа Лисогора.

ВІДПОВІДІ ЗВІТОДАВЦІВ:

ВІДПОВІДІ ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА Й. ЛИСОГОРА

Головний предсідник Иосип Лисопір відповідає не поодиноким делеґатам, а на питання в порушених справах, бо деякі справи були згадувані кількома делеґатами.

До справи молоді: Був запит делеґата 361-го Відділу, що уряд задумує зробити для молоді, а зокрема студентської. Тепер ми не маємо ніяких плянів. Ми мусіли б мати на це фонди, а призначувати фонди є справою Конвенції. Якщо накладаєте на Головний Екзекутивний Комітет обов'язок, то мусите також сказати, звідки повинні прийти гроші на це. Наш народний фонд є малий, а тому й можливості обмежені. Можливо, що після видання Енциклопедії Українознавства можна буде вжити деякі фонди на стипендії для студентів, зокрема тих, які студіюють ділянки корисні для нашої справи. Але це справа Конвенції.

УНСоюз виплачує допомогу нашим старшим членам. Цих потребуючих маємо біля тисячі, півтора. Але це є одна справа, яку Відділи на місцях повинні розв'язувати. Головна канцелярія не має іншого, крім допомогового фонду, на цю ціль. Знову, лише Конвенція може наложити нові тяґарі, а покищо Відділи на місцях повинні більше робити в цій справі.

Були запити відносно бюджету. Ми не маємо спеціяльного що-річного бюджету, але всі фінансові обороти подаємо у наших звітах, подаємо стан нашої організації під кожним оглядом. Ми маємо різні департаменти і кожний відповідальний за свій відділ робить своє, але при тому є повна координація праці.

Книжкова вартість „Союзівки" є 357,177.27 долярів і ми це подали у звіті. Піднесено тут, що в „Союзівку" вложено 800,000 долярів чи навіть один мільйон. Правда, що ми вложили більше, як подана книжкова вартість, але це реінвестовано наші зиски. Із Союзової каси видано суму, що подана в книжковій вартості.

Піднесена справа професійно вишколених людей у праці УНСоюзу слушна. Ми мусимо мати людей, які фактично будуть пильнувати інтересів УНСоюзу. Із професійним знанням повинно йти в парі глибоке заінтересування справою, а людей з таким заінтересуванням і досвідом ми маємо, старших і молодших.

У фонді будови пам'ятника Мазепі ми маємо 825.00 долярів. Цю справу треба було вже закінчити, але ще нема потрібних фондів. Ми повинні до цієї справи повернути.

Відносно переведення виборів головним урядом по смерті головного предсідника Дмитра Галичина: Наш статут не з'ясовує цієї справи належно. Ми виходили з становища, що Головний Уряд має право робити все, що є на користь організації. Деякі головні урядовці можуть бути позбавлені Так само має право поробити відповідні зміни, якщо опорож-Тад само має право поробити відповідні зміни, якщо опорожнилася позиція в Головному Уряді.

Контроля: Щоб не було ніякого непорозуміння. Ми завжди стояли на становищі, що Головна Контрольна Комісія має право переводити контролю, коли і як хоче. Але є в нас уже певні звичаї, яких УНСоюз притримувався багато років. Відносно цього є різні думки, але це не значить, що вже є так зле з УНСоюзом, що він пропадає, або що робиться там велику шкоду. Нові думки є завжди корисні й добрі, але ми мусимо вважати з модернізацією головної канцелярії, бо це може коштувати нам забагато, якщо б ми зробили це за скоро або увели за великі зміни, до яких ми ще не доросли. Ми не можемо порівнювати себе з великими асекураційними компаніями, ані їх наслідувати у всьому.

Відносно гіпотечних позик, а зокрема нашої інвестиції в дім Відділів УНСоюзу в Шикаґо — Південь: У всіх випадках ми прислухаємося до опінії експертів і до голосу наших урядників. Потягнення в цьому випадку було правильне, бо це є дім нашої організації та й оцінено його належно. Тим більше, що за позику ручаться наші головні урядовці, до яких ми всі маємо велике довір'я.

Заприсяжених публічних книговодів виплачується затруднювати підприємствам, які платять податки, бо вони своїм знанням можуть дати їм корисні поради в цьому відношенні. У нас зовсім інша справа, ми не маємо тієї проблеми. Але ми маємо актуарія, який дає нам поради, а також видаються відповідні звідомлення, які признаються урядовими чинниками Америки й Канади. Крім того, ми підлягаємо стейтовій контролі, а контроля, яку переводить наша Контрольна Комісія, також солідна. Затруднення заприсяженого публічного книговода коштувало б нам гроші й тут виринає питання чи варта видавати на це більше грошей.

Було питання, що ми робимо для хворих й інвалідів. Це дуже важна справа і ми над нею вже думали й далі матимемо її на увазі. Але на це потрібно додаткових грошей і треба було б підготовити пляни, в який спосіб ці гроші придбати, щоб можна належно розгорнути справу.

Чому не маємо більше „малих Союзівок" у інших місцевостях? Над тим повинні думати люди на місцях. Ми вже мали конференцію в Шикаґо й ставимося до цієї справи прихильно в деякій мірі. Відразу виринають питання, на приклад, як сконтролювати ці „малі Союзівки" на таку віддаль.

На „Союзівці" тепер гості перебувають цілий рік, хоч і не багато, але вона чинна кругом року. Щоб дістати приміщення в сезоні, то кімнату треба резервувати майже рік наперед. Отже праця йде успішно. Хтось сказав, що ми могли б одержувати відсотки з інвестованих у „Союзівку" 357,000 долярів. Це так, але Союзівку відвідують тисячі осіб і там відбуваються різні корисні імпрези, а навіть вже 26-ту Конвенцію можливо відбудемо на своїй власній Союзівці.

Ми підтримуємо всі наші наукові й культурні організації, як лише можемо, але наші фонди обмежені. Ми не могли більше зробити під цим оглядом, як ми зробили.

Ми не є політична організація, але ми робимо те, чого від нас вимагає народ. Ми є допомогова організація, це правда, але ми маємо свої думки й у політичній сфері думання, наприклад, як треба трактувати справу України, СССР, та представляти факти в правдивому світлі. Ми хочемо, щоб уряд нашої країни знав, що ми маємо 82,000 членів і що ми їх репрезентуємо та щоб знав, що ми є певна сила. Ми не можемо без реакції допустити до того, щоб наш сорок п'ять мільйоновий нарід трактували як провінцію Росії. Ми поїхали до Вашинґтону, щоб запитатися компетентних чинників, яку відповідь ми маємо дати Вам, тут на Конвенції, в справі недавної заяви Державного Секретаря Раска чи в справі „Голосу Америки". До Вашинґтону не пішли ми з жадним маніфестом, а в інформативних цілях, і я вважаю, що ми добре зробили. Ми уважаємо, що Український Конґресовий Комітет Америки є наша найважніша політична організація тут і ми її підтримуємо як лише можемо.

Вступ за відвідування „Союзівки" ми беремо з тим, щоб не допустити до використовування „Союзівки" не нашими гістьми. Якщо люди приходять тільки, щоб забавитися, тоді ми беремо вступ. Якщо це наші гості, які замешкали на „Союзівці", тоді ми такого вступу не беремо. Дуже часто люди роблять нам шкоду, крім того ми платимо за оркестру, під музику якої посторонні люди могли б безплатно танцювати.

Кошти подорожі ми платимо організаторам і нашим головним урядовцям лише тоді, коли ми їх уповноважнили виконати певну працю. Коли організатор їздить на власну руку, то ми коштів не покриваємо. Пан Запаранюк мав такий випадок і шкода, що не вияснив справу наперед, бо так можна було обминути непорозуміння.

Культурна Комісія робила все, що було в її спромозі, щоб посунути справу видання Енциклопедії Українознавства вперед. Тут тісно співпрацювала вона з НТШ та УВАН. Енциклопедія мала вийти ще в 1958 р, але виявилось, що треба було внести деякі поправки в перекладах і доповнення. Тепер цю справу успішно веде д-р Теодор Б. Цюцюра й перший том вже зданий до друку Видавництву Торонтонського Університету. Цей том мав би вийти з друку до кінця цього року.

Ніхто краще не представив взаємовідносин поміж молоддю та УНСоюзом, як це зробив сьогодні п. Мирон Куропась, наш молодий діяч і вчитель середньої школи, який живе справами молоді увесь час. Як недавно відбувалася удавана асамблея Організації Об'єднаних Націй, що її влаштувало зорганізоване американське студенство, то УНСоюз дав всю можливу підтримку репрезентації українського студентства на цій конвенції. Ми їм дали до диспозиції сторінки „Свободи" й вони подали свої дуже ефективні матеріяли в ній на кошт УНСоюзу. „Український Тижневик" в англійській мові, а також „Веселка" роблять свою роботу серед нашої молоді.

На „Свободу" видається кругло 120.000 долярів річно, а від членів і з передплат приходить біля 105,000 долярів. Решту приходиться покривати з інших доходів і фондів.

Закид в сторону „Свободи", що в ній не подається досить інформацій з діяльности УККА, не зовсім слушний. Всі поважні акції УККА подаються на її сторінках до відома громадянства, може навіть скоріше від інших газет. Можливо, що приходить забагато матеріялів до „Свободи" й не можна всього містити. Нам важко самим зайнятися справою вишукування протиукраїнських матеріялів у англомовній пресі й публікаціях. На це потрібно сконцентрованої акції всього українського громадянства.

Коли ми говоримо про дім для старших людей на „Союзівці", то ми не маємо й ніколи не мали на увазі утримувати шпиталь. Ми не маємо на це фондів. Але фактично, ми такий дім, у якому ми примістили б старших віком членів, які хотіли б там жити й оплачувати помірковану суму 80 до 100 долярів місячно, на „Союзівці" до диспозиції маємо. Але покищо нема людей, які хотіли б там жити, бо, як уже тут було сказано, старші люди хотять жити близько своєї родини, дітей і внуків, а не далеко від них. Ми маємо там чоловіка й жінку, які живуть на „Союзівці" постійно й готові ми прийняти всіх інших охочих, доки стало б місця. Над справою широко закроєної соціяльної опіки, про яку говорив пан Юліян Ревай, треба було б дуже докладно застановитися. Ми вже навіть переглядали деякі пляни в цій справі, але треба докладно простудіювати всі з тим зв'язані труднощі й нашу фінансову спроможність.

Я погоджуюся з усіми делеґатами, які підносили потребу друкувати звіти Головного Уряду в обидвох мовах. Ця справа тягнеться ще від Конвенції в Гаррисбурґу. Частину звітів друкували ми в обидвох мовах і Ви маєте їх на руках.

В друкарні „Свободи" ми маємо кваліфікованих людей і змодернізовані машини, що дає нам змогу успішно працювати. Був запит, чому п. Федів відійшов з праці в друкарні? Пан Федів сам зрезиґнував, ми його не звільняли з праці.

В Українському Робітничому Союзі є деякі люди, які є проти злуки з Українським Народним Союзом так, як чули ми й скептичні голоси на залі цих нарад. Кожний із союзів мусить рішати за себе, виходячи з погляду інтересів свого членства. Ми дальше будемо вести цю акцію, якщо Конвенція нас до цього уповноважить.

Піднесла пані Прескович справу одноособових кімнат на „Союзівці". На жаль, дотепер таких кімнат мало. Згадано про багатьох редакторів. Не всі з них — напр. редактори „Веселки"' — затруднені в тій праці повний час. „Свобода", крім постійних редакторів, має багато співробітників по цілому світі, які своїми вістками і коментарями, головно на українські теми, допомагають „Свободі" виконувати її завдання провідного українського часопису.

Піднесено справу, що наші премії в деяких клясах забезпечення зависокі. Ми засягали фахової поради й ми нею керуємося, щоб не діяти на шкоду інших членів УНСоюзу. Можливо, що треба буде призадуматися над випрацюванням нових табель.

Висловлено побажання, щоб інвестувати більше в реальності, бо вони дають 6% відсотків, тоді як бонди приносять менше. Це правда, що гіпотечні позики дають більші прибутки, але й беремо ми на себе більше ризико, і я не думаю, що тут є на залі хтось, хто бажав би, щоб усі гроші інвестували ми в реальності. Гіпотечні позики на доми членам даємо на 5.5%, а нечленам і підприємцям на 6%. При уділенні позик ми віддаємо українським адвокатам полагоджувати формальності й вони рахують за це певні оплати. Ми не можемо наказувати, які оплати вони мають брати, хіба відмовити їм у переводжуванні формальностей, зв'язаних із уділенням позик.

Був запит, скільки є неактивних членів. На кінець 1961 р. із загального числа 81,441 членів було 4,393 неактивних членів на виплаченому забезпеченні та 1,992 неактивних членів на безплатному продовженні забезпечення. Статутова Комісія дасть до ухвали свої пропозиції, щоб знктивізувати певні катеґорії неактивних членів.

Головний предсідник погоджується з думкою, що треба плянувати розвиток УНСоюзу на 10—20 років наперед. Ми вже приступаємо до того. Ми не втрачатимемо членів, якщо секретарі працюватимуть так, як треба, систематично і постійно, на базі цілої громади, якщо не обмежаться до одинокої спроби зорганізувати того самого члена, а пробуватимуть повторно його добезпечити й виснять користі забезпечення якелід.

Завважено в дискусії, що існують певні законні приписи відносно утримування дому старців. Ми знаємо про ці закони, але ми не маємо дому старців у розумінні тих законів. Кожний, хто хоче там жити, є лише гостем.

Поліси на випадок захворіння та від нещасливих випадків ми припинили тому, що видавання їх не було на користь УНСоюзу. Насамперед труднощі справляє контроля хворих, а лікарі й ліки такі дорогі, що нам важко брати на себе такі тяґарі. Може треба було б брати гроші й з інших фондів, а того не вільно нам робити, бо це було б проти законів.

Ми вимагаємо від наших членів зобов'язатися не передавати наших гіпотечних позичок без нашої згоди. Це тому, що нашим членам ми уділяємо позики на нижчі відсотки. Якщо вони вповні сплатять позику, ми, очевидно, не маємо ніяких дальших застережень. Але ми не хочемо, щоб дані нами позички членам перейшли на нечленів. Ми беремо певні оплати лише від корпорацій і то в рямках законних приписів. Якщо наші громади хотять будувати народні доми, то ми радо уділимо позики, якщо на це будуть відповідні передумови.

Був тут висловлений жаль, що лише біля 140 наших Відділів підтримало справу будови пам'ятника Шевченкові. Було б нашим бажанням, щоб у рямках можливостей усі Відділи підтримали цю справу, бо ж це наша власна ініціятива й загально українська справа.

На бажання делеґатів, ми постараємося приготовити відповідні бальоти для вибору комісій на черговій Конвенції УНСоюзу. Був запит, чому в засіданнях Екзекутиви бере участь головний редактор і голова Контрольної Комісії. Головний редактор завжди уважався членом Екзекутиви, бо ж він веде всю інформаційну роботу УНСоюзу. Ми включили голову Контрольної Комісії, як фахову людину, що займається фінансовими справами. Ми вважаємо, що це на користь нашої організації.

В адміністрації „Свободи" працюють три пані й один мужчина. Для справної адміністрації цей персонал потрібний, а ми постійно думаємо, як увести поліпшення. Кошти „Свободи" стали вищі в останніх чотирьох роках, бо все подорожчало, як папір, фарба і т. д. Тому й чинш ми відповідно піднесли.

Справа ведення справ УНСоюзу в Канаді дуже важна і над нею треба призадуматися. Уважаємо, що нам треба систематично розбудувати адміністрацію справ УНСоюзу в Канаді. Відкрили ми там перед двома роками Канадійську Канцелярію і будемо намагатися впровадити улішпення, але до цього потрібно відповідної підготовки й людей. В Канаді маємо інвестовано щось $2\frac{1}{2}$ мільйона долярів, з того значна сума в реальностях, а решта в канадійських бондах.

Був запит, до якого Окружного Комітету певний Відділ повинен належати. Було б логічним, щоб належав до територіяльно найближче положеного, але Відділи самі можуть рішати, куди вони хочуть належати.

Чи всі члени можуть дістати гіпотечну позику? Так, але треба нам мати змогу перевірити вартість реальности. Часом це нелегко зробити через віддаль. Наприклад, кошти подорожі нашого уповноваженого до Каліфорнії або Ореґону дуже високі. Очевидно, поїздка така не завжди мусіла б довести до уділення позики, яка задовільнила б члена, і що тоді?

Я вітаю думку, щоб головні радні давали Екзекутиві більше конкретних порад. Ми намагалися довести до того, щоб головні радні працювали більше у своїх околицях, бо ж вони мають живий контакт із людьми на місцях.

Була заввага, що на Канадійську Канцелярію призначено замало грошей, бо всього біля 8,000 долярів. Фактично, на потреби Канади видано більше, бо ми друкували й процесували поліси в головній канцелярії, ми платили організаторам за нових членів і т. д. Якщо ми в Канаді маємо 10% усього членства УНСоюзу, то, може, й існують оправдані причини на вищі витрати.

Головна Контрольна Комісія, говорячи у своєму звіті про „несанітарні" умови в головній канцелярії, в дійсності не мала на увазі цього в дослівному значенні слова. Вона мала на увазі, що приміщення головної канцелярії за тісне, забагато людей працює в замалих кімнатах. Може цей пасус у звіті треба було б переформувати, щоб не вживати того слова.

Традиційно ми мали три річні збори Головного Уряду, з участю Екзекутиви, Контрольної Комісії та головних радних. Вони зв'язані з певними коштами, але, якщо Конвенція ухвалить, щоб головні радні засідали з Екзекутивою частіше, то Головна Екзекутива до того пристосується.

Подякувавши головному предсідникові Йосипові Лисогорові за відповіді на запити в дискусії, предсідник конвенції адв. Іван Флис пригадав комісіям, щоб готувалися до звітування та в 1-ій годині по полудні проголосив перерву в нарадах Конвенції до год. 2:30 по полудні.

СЬОМА СЕСІЯ

Середа, 23-го травня 1962-го року, по полудні.

Сьому з черги сесію 25-ої Ювілейної Конвенції Українського Народного Союзу відкрив предсідник адв. Іван Флис точно о 2:30 год. по полудні в третьому дні нарад, тобто в середу, 23-го травня 1962-го року. Ствердивши наявність усіх викликуваних делеґатів, адв. Іван Флис відчитав привітальну телеграму від 191-го Відділу УНСоюзу, за підписом його голови Миколи Бойка.

Ствердивши, що на порядку нарад є продовження відповідей членів Головного Уряду дискутантам, попросив до слова заступника-головного предсідника Степана Куропася.

ВІДПОВІДІ ЗАСТ. ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА СТ. КУРОПАСЯ

Відповідь заступника головного предсідника Степана Куропася: „До моєї діяльности як головного контролера та заступника головного предсідника в останному році в дискусії не було ніяких заввага. Були, однак, замітки до моєї діяльности в іншому характері і як хочу на них коротко відповісти.

Д-р Олександер Соколишин, член НТШ, запитав чи потрібно у „Свободі" окремої „Шикаґовської Хроніки" й уважає він, мабуть, що вона непотрібна. Я уважаю, що вона потрібна. Вона має вже не тільки свою традицію, але й багатолітню історію. До Америки приїхав я, як мені було 28 літ, разом з одним болгарином, моїм приятелем, з яким студіював я агрономію в Чехах. Мій приятель болгарин пішов працювати по фаху й незабаром став сільсько - господарським аташе американської амбасади в Японії, я пішов, куди серце повело, в українське життя. Як я виїздив, просили мене редактори нашого „Сільського Господаря" в Галичині, щоб я прислав кілька статтей про сільське господарство в Америці. Опісля я посилав не лише статті, але й трактора вислав до Перемишля...

Тоді-то покійний редактор „Свободи" д-р Мишуга побачив, що я можу дописувати до преси й запросив мене дописувати до „Свободи" з життя українського Шикаґа. Закидують мені деякі мої читачі, що я пишу про балі, про забави, про полювання і т. п. Я пишу про те, що діється в громаді. Як люди це роблять, а вони й союзовці, то треба про це писати, бо „Шикаґовська Хроніка" присвячена інтересам УНСоюзу. Є люди, яким не подобається зміст „Шикаґовської Хроніки" й вони мене часто б'ють за неї. Кожний редактор ґазети радий мати різний зміст, бо різні читачі мають різні уподобання. Чи, може, мав я писати про Катанґу і про Лумумбу? Тому то й не можна всіх задовільнити. Часом закидають мені, що я не про всіх пишу. Це правда, бо я не приходжу там, де мене не просять, а ясно, що тоді й не можу про це писати. У нас є звичай просити американських журналістів гарно, чемно, а навіть з почестями. А нашого кореспондента? Ні! Тимчасом, я уважаю, що український кореспондент такий самий важний, як і англомовний.

Недавно у нас була інсталяція Преосвященого Єпископа Ординарія Ярослава Ґабра. Очевидно, я був присутній на церемоніях і на бенкеті. Як я приїхав до Америки, він переходив попри моє підприємство щодня до школи, будучи ще хлопцем. При відповідній оказії, думаю, треба пригадатися Преосвященному. А яку я дістав відповідь? „Пощо Ви представляєтеся? Я Вас знаю; знаю Вас із „Шикаґовської Хроніки". Перебуваючи у Норт Дакоті та на Сході, я все знав, що діється у моєму рідному місті", сказав Преосвященний Ґабро. Це піднесло мене на дусі.

Пишучи, я не мушу всім подобатися. Чи Ви думаєте, що головному редакторові Драґанові все подобається, що я пишу; все містить? Ні! Ви мали б більше причин до нарікання!

Як я приїхав до Америки, то що читали наші люди? Про ворожбу Махильди та як царевич їхав до царівни. Очевидно, тепер це все змінилося на краще, а заслуга „Свободи" в тому велика.

Я знаю, що „Шикаґовська Хроніка" подобається союзовцям. Я маю багато листів, а навіть із Словаччини до мене пишуть у різних справах на підставі читання „Шикаґівської Хроніки". Люди знали про мене з моїх писань, новоприбулі, приїхавши до Шикаґо, просто із стації з валізками йшли до мене на ґазолінову стацію, щоб їм допомогти влаштуватися. Я допоміг, скільки міг, і сьогодні вони всі є союзовцями.

„Шикаґовська Хроніка" появляється вже 25 літ. Мабуть уже довго не буду її писати. Ми всі старіємося, а щоб було про що писати, то треба всюди бувати, на різних імпрезах, все поза домом. І я маю щастя, що маю дуже добру дружину, яка всьому цьому не противиться. Я, особисто, люблю це діло, люблю послужити громаді.

Один із шикаґовських делеґатів висловився, що деякі речі з „Шикаґовської Хроніки" надавалися б до „Лиса Микити". Якби я пішов там, та я знайшовся б у дуже доброму товаристві. Я Вас хочу запевнити, що я мав запрошення писати до „Лиса Микити" і я це дуже радо робив би, якби лише мав більше часу. Треба і до „Свободи" написати з гумором. Кажуть, що гумор — це половина здоров'я.

Одна пані з Ню Йорку каже, що „Шикаґовська Хроніка" образила місцевість її походження. Але ж, коли я згадав Гусятин і Гусаків, то я їм роблю рекляму, славу. Українська Енциклопедія каже, що населення цих міст значно впало. Але чи це важне, яке містечко я назвав у даному випадку?

Шановні делеґатки й делеґати! Ви можете мене критикувати за „Шикаґовську Хроніку". Це Ваше право, вона може декому не подобатися, але я люблю це діло, це для мене справляє приємність. Дуже приємно, що пані Соневицька та д-р Соколишин завдали собі труду, щоб цю справу піднести. Але, коли іде про шикоґовського делеґата, то він не потребував аж сюди їхати з цією справою. Ми обидва із Шикаґа. Між іншим, він приїхав на Конвенцію, не привізши ніодної аплікації, а я привіз їх дванадцять.

Таких хронікарів як я було більше. Були в Дітройті, в Клівленді й деінде, але вони давно замовкли. Мене не могли вивести так легко, бо я вояк Української Галицької Армії, тому 25 літ писав і пишу без ніякої за це заплати. Я до „Свободи" не пхаюся, а редактор Мишуга мене знайшов і запросив. Як би я був пішов слідами свойого приятеля болгарина, може і я був би тепер якимось американським аташе, або бодай професором університету. А так я є: містопредсідником Українського Народного Союзу!"

Предсідник адв. Іван Флис запитує, чи делеґати дістали задовільну відповідь. Д-р Олександер Соколишин почувається вдоволений відповіддю, натомість пані Ольга Соневицька не зовсім. Вона прочитала для ілюстрації деякі уступи із „Шикаґовської Хроніки" Степана Куропася.

Відповідаючи на ці додаткові завваги, Степан Куропась навів випадки, коли деякі нечесні люди під претекстом видавання льокальних альманахів натягали чесних наших людей. Він бажав би остерегти нашу громаду проти цих натягачів. Заявляє, що він вповні погоджується, що серйозно виданий збірник про якесь місто чи район має значення для майбутнього історика.

ВІДПОВІДІ ЗАСТ. ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА А. ГЕРМАН

Попрошена до слова предсідником Конвенції заступниця головного предсідника Анна Герман, відповідаючи на запити, що були скеровані під її адресою, сказала, що в практиці членкині УНСоюзу дуже радо виконують якусь конкретну роботу, як, наприклад, на пікніках, але вони таки мало приходять на збори відділів Союзу. Висловлює жаль, що на залі є всього яких 50 жінок делеґаток, але це також доказ того, що чоловіки активніші в суттєвій роботі УНСоюзу. Пані Ользі Соневицькій відповідає, що сама вона належить до лемківського жіночого клюбу й уже з привички говорить про жіночі організації як про клюби. Перепрошує за вжиття цього терміну, говорячи про Світову Федерацію Українських Жіночих Організацій.

ВІДПОВІДІ ГОЛ. КАСИРА РОМАНА СЛОБОДЯНА

Предсідник подякував заступниці головного предсідника за додаткові вияснення і попросив до слова головного касира п. Романа Слободяна, який насамперед завважує, що було порушено в дискусії чимало питань меншої ваги, але

були й деякі дуже важливі. „Хочу зазначити до протоколу, що коли приходить державна контроля, то вона перечитує цілий звіт, а тому деякі порушені Вами питання тут мусять бути відповіджені", каже п. Слободян.

За найважливішу справу, яку тут порушено, головний касир вважає інвестиції в „Союзівку". Деякі дискутанти згадували 800,000, деякі 600,000, а ще інші дійшли аж до мільйона. „Я таки дозволю собі дати звіт із дев'ятьох років про „Союзівку". Подам цифрові дані від 2-го липня 1952-го року з наших книг, які були перевірені так паном Галичиним, як і п. Лисогором, а за які найбільше відповідальний я, бо я провадажу книговодство".

INCOME AND DISBURSEMENTS ON PROPERTY KERHONKSON, N. Y. (SOYUZIVKA) FOR 9 YEARS 1952-1961

	PURCHASE PRICE	CAPT. IMPR.	TOTAL	DEC. BY ADJ.	BOOK VALUE	INVESTM. BY FUND	
1952	$ 71,131.37	$ 80,000.00	$151,131.37		$151,131.37	$100,000.00	Ind. Fund
1954	20,346.69				171,478.06	119,044.56	Conting. Fund.
1957	30,684.24				202,162.30	63,306.22	Adm. Fund
1958-1961		203,133.90	203,133.90	$ 48,118.93	357,177.27	74,826.49	Old Age H. Fund
Total	$ 122,162.30	$ 283,133.90	$354,265.27	$ 48,118.93	$357,177.27	$357,177.27	

	DISBURSEMENTS	INCOME	BALANCE	CAPT. INV.	INC. BY ADJ.	BALANCE TO LOSS
1952-53	$ 238,043.70	$ 36,294.52	$198,740.18	$ 80,000.00		$118,749.18
1954-57	486,926.87	404,832.49	82,094.38			82,094.38
1958-61	941,949.95	737,318.72	204,631.23	203,133.90	31,858.89	31,114.62
Total	$1,663,920.52	$1,178,445.73	$485,465.79	$283,133.90	$ 31,858.89	$231,958.18

SUMMARY

Disbursements 1952-61	$1,663,920.52
Income 1952-61	1,178,445.73
Balance	$ 485,474.79
Book Value 1961	357,177.27
Balance	$ 128,297.52
Donations by Members	59,873.18
Balance	$ 68,424.34
Cash Dec. 31, 1961	19,747.89
Balance to loss UNA Funds	$ 48,676.45
Old Age Home Fund 1961	94,574.38
Investment on Property	74,826.49
Balance in cash	$ 19,747.89

SUMMARY

Purchase price	$122,162.30
Improvements Capitalized	283,133.90
Total	$405,296.20
Decr. by Adj.	$ 48,118.93
Book Value 1961	$357,177.27

Подані тут зіставлення виказують усі інвестиції в „Союзівку" з фондів УНСоюзу, як також оперативні обороти цього підприємства, які принесли від 1952-го до 1961-го років втрати 48.676.45 долярів. Ці гроші ми мусіли доложити на „Союзівку", хоч в останньому часі „Союзівка" вже почала приносити деякі доходи. От у 1961-му році мали ми вже брутто приходу за 12 місяців 217.846.08 долярів, а оперативних видатків за той сам час 182.388.86 долярів, у висліді чого ми одержали чистого зиску в тому році 35.457.2 долярів. Ось тут зіставлення приходів і видатків „Союзівки" за 1961-ий рік.

INCOME AND DISBURSEMENTS ON PROPERTY KERHONKSON, N. Y. — JAN. 1 to DEC. 31 1961

	INCOME	DISBURSEMENTS
January	2,568.40	8,055.88
February	3,557.77	4,699.36
March	1,953.04	8,427.59
April	1,304.01	4,558.67
May	6,693.56	8,475.47
June	16,839.56	15,013.09
July	69,091.08	50,229.88
August	66,996.39	38,650.23
September	30,130.99	43,659.47
October	7,872.90	10,232.46
November	5,124.13	12,705.01
December	7,955.85	16,061.24
Total 12 mo's	$220,087.68	$220,768.35
Transfer	15,000.00	
Total	$235,087.68	
Income	220,087.68	
Petty Cash	1,900.00	27,117.21
Gift Shop	53.50	235,087.68
Entertainment	56.95	
Bar	231.15	262,204.89
		220,768.35
Income	$217,846.08	
		$ 41,436.54

	SUMMARY INCOME
Rooms	$122,311.25
Food	13,548.36
Room Deposits	6,318.50
Gift Shop	12,534.14
Coca Cola	1,068.37
Main Bar	26,805.77
Service Bar	6,279.05
Snack Bar	10,796.99
Telephone Commision	310.12
Lviv Camp	5,813.14
Juke Box	198.00
Lviv Coca Cola	190.50
Church Collection	1,699.51
Gate	1,995.90
Movies	343.25
Washing Mashine	82.30
Ukrainian Courses	7,010.00
Sport Facilities	125.90
Stamp Mach. Misc. Incl. Gift Shop	289.68
Miscell.	125.35
Total for 1961	$217,846.08

SUMMARY DISBURSEMENTS	TOTAL	CAPITAL IMPR.	FURNITURE & EQUIPM.	HOTEL EXPENSES
1. Capital Improvements	$ 74,826.49	$74,826.49		
2. Maintenance and Repairs	17,221.69			$ 17,221.69
3. Furniture and Equipment	6,067.32		$6,067.32	
4. Heat, Gas and Electric	9,599.29			9,599.29
5. Housekeeping Expenses	6,907.44			6,907.44
6. Kitchen & Dining Room Supp.	2,935.54			2,935.54
7. Bar and Beverages	13,228.32			13,228.32
8. Snack Bar	6,761.46			6,761.46
9. Gift Shop	9,323.26			9,323.26
10. Food	42,619.17			42,619.17
11. Wages	37,613.78			37,613.78
12. Payroll Taxes	3,781.40			3,781.40
13. Real Estate Tax	6,888.38			6,888.38
14. Insurance (Fire and Liability)	7,295.42			7,295.42
15. Transportation	4,562.95			4,562.95
16. Telephone	1,314.74			1,314.74
17. Postage and Office Supp.	727.31			727.31
18. Legal Expenses	76.25			76.25
19. Refund Rent and Church Collection	2,706.54			2,706.54
20. Entertainment	5,135.73			5,135.73
21. Advertising and Road Sign	625.54			625.54
22. Interest and Charges	3,064.65			3,064.65
Total	$263,282.67	$74,826.49	$6,067.32	$182,388.86

SUMMARY

PAID BY	
First National Bank J. C.	$ 44,797.92
Ellenville & Kerhonkson N. B.	218,484.75
Total	$263,282.67
Capital Improvements	$ 74,826.49
Furniture and Equipment	6,067.32
Total	$ 80,893.81
Hotel Expenses	182,388.86
Total	$263,282.67
Income for 12 mo's	$217,846.08
Hotel Expenses for 12 mo's	$182,388.86
Balance to Profit or Loss	$ 35,457.22

Цього звіту не хотіли ми подавати до публічного відома, тому то й не маєте його в своїх друкованих звідомленнях.

Ще до питання, чому ми беремо одного доляра вступу на „Союзівці"? Ми маємо там басейн до купання для наших гостей, і коли б ми не жадали вступу, то ми мали б у басейні багато осіб, які не мають на це права. Нашим регулярним гостям ми звертаємо цього доляра назад.

„Союзівка" є культурним осередком. Люди не бачать наших 26 мільйонів, але „Союзівку" видять. Як я колись був у Торонті, то там мені деякі говорили, що УНСоюзу вони не знають, але „Союзівку" так, бо там побували і їм там дуже подобалося. Надзвичайно висловлюються про неї наші відвідувачі з Европи.

Був запит, скільки членів отримує „Свободу" й платить за неї. В 1958-му році було цих членів 15.131; в 1959-му — 15.113; в 1960 — 14.896, а в 1961 — 14.856. В 1961-му році видатки на „Свободу" виносили кругло 119.700 долярів, а від членів ми отримали біля 99.000 долярів. Частину цієї різниці отримано з передплат нечленів і інших доходів „Свободи", а решту недобору покрито з адміністраційного фонду.

Український Народний Союз інвестував у Канаді суму 2.464.694.92 долярів до кінця 1961-го року. З того 121.668.48 долярів було в банках готівкою! 453.801,19 дол. на гіпотеках; 1.822,059.78 в канадійських бондах, а 67.165.47 в позиках нашим членам. Ми провадимо окреме книговодство для Канади, бо того вимагає держава. Всі звіти висилаємо ми регулярно до п. Богдана Зорича.

Делегат Фук запитував про сирітські фонди. Всі потрібні інформації подано у мойому звіті.

Був тут запит про посмертні записи на спадкоємців, які живуть у Совєтському Союзі. Пан адвокат Вагнер має мати незабаром розправу в цій справі. Якийсь Московіц подає нас до суду за суму 450 долярів, — спадкоємці якої мешкають в Україні. Ми стрималися від виплати цієї суми, бо не знаємо чи спадкоємці дійсно одержали б таку вартість, яку ця сума мала б тут. Ми маємо леґальну опінію в цій справі. Ось вона:

O'Brien, Tartalsky & Clott
Counsellors at Law

921 Bergen Avenue
Trust Co. of N. J. Bldg.
Jersey City 6, N. J.

Ukrainian National Association
83 Grand Street
Jersey City, New Jersey

Subject: Payment of proceeds of life insurance payable upon death of member to beneficiaries who are resident in the Union of Soviet Socialist Republics or in territory occupied by our under its domination.

Gentlemen:

In response to your request for an opinion on the current law with respect to the above subject, we wish to advise you that we have made a study of the recent cases and that our opinion is as follows.

As we have previously advised you in our opinion dated September 24th, 1957, the statute (N.J.S.A. 3A: 25-10) provides in substance that where it appears that a legatee, next of kin or other beneficiary would not have the benefit or use or control of the money or other property due him, or where other special circumstances make it appear desirable that such payment should be with-held, the fund may be deposited in the Court for the benefit of such person and such money or other property so paid in the Court shall be paid out only by order of the Court. There are statutes of similar effect in New York and Massachusetts and probably other states.

The particular question has been passed upon by the Courts of New Jersey, New York and Massachusetts among others. In these cases it was uniformly held that funds would not be transmitted to beneficiaries in the Soviet Union or in countries under its domination. The funds are deposited in Court subject to release upon application by or on behalf of the beneficiary upon proof from which the Court can reasonably find that the beneficiary would receive the money and be able to negotiate it for its full value.

Under the circumstances and existing conditions of which there is public knowledge, we cannot advise you to pay insurance benefits to any beneficiary resident in the Union of Soviet Socialist Republics, the Ukraine or Hungary. Insofar as Poland is concerned, there may be a different situation in view of the changed conditions reflected in the rule of the Treasure Department with respect to beneficiaries in hat country.

In conclusion it is, therefore, our opinion that

1. You need not transmit or pay to an attorney or agent of beneficiaries resident in the Union of Soviet Socialist Republics, the Ukraine or one of Soviet satelites any benefits payable under a policy insuring the life of a resident of the United States, unless you are assured that such beneficiary will receive the benefit or use or control of the money.

2. You may pay such funds into Court and relieve yourself of responsibility.

3. You may retain these funds and in the event of suit against you thereupon offer to deposit and to deposit the benefits in Court subject to such allowance of interest which the Court may charge you with.

4. If a beneficiary resides in Poland we suggest that you communicate with the United States Treasury Department to ascertain is attitude. At the present time there seems to be no restriction against payment to a resident in Poland.

5. As for a claim by a beneficiary of a Canadian insured, you may pay in conformity with the policy of the Canadian Government; or withhold payment and risk suit.

Very truly yours,
George Clott

Справа спадкоємців і зміна спадкоємців, це дуже важна справа. Зміну спадкоємців легко перевести, лише повідомляючи нас у відповідний спосіб. Є в нас чимало членів, які взагалі не мають спадкоємців. Їм треба таких спадкоємців визначити. Це облегшить нам ситуацію. Нехай члени записують спадок на церкву, на школу, на „Союзівку" чи на запомоговий фонд УНСоюзу. Бо інакше важко запрацьоване майно йде у менш потребуючі руки.

Закінчуючи свої відповіді делеґатам, головний касир Роман Слободян ще раз пригадав, що діяльність УНСоюзу коштує багато грошей. Видаємо „Свободу", „Трибуну УНСоюзу", „Український Тижневик" англійською мовою, „Веселку" — це все коштує гроші; канцелярія коштує, організатори коштують гроші, а фонди в нас вичерпані. Українська Енциклопедія вже коштує нам 42,000 долярів. А це ще не кінець. Видавництву Торонтонського Університету треба буде заплатити 32,000 долярів, з яких досі ми дали всього 6,000 дол. Народний фонд вичерпаний до дна, бо є всього яких 4,000 дол. в ньому.

Предсідник Конвенції адв. Іван Флис дякує Головному Касирові за його відповіді на запити делеґатів і додаткові вияснення та запитує, чи хтось із делеґатів має ще запит до п. Слободяна. До слова голоситься делеґат Осип Бакай і запевняє Головного Касира, що цифру коштів „Союзівки" у сумі кругло 800,000 долярів взяв він із звітів трьох конвенцій. Делеґат Притула ще хоче знати: 1) Кому платиться 18,000 долярів за опіку над бондами і 2) Де зложені Фонди Наглої Потреби та хто має право ними диспонувати.

Головний касир Роман Слободян відповідає, що УНСоюз має бондів на 19 мільйонів долярів. Вони всі здепоновані в Commercial Trust Co. of New Jersey, за що УНСоюз платить 4,000 дол. річно. Коли б головна канцелярія хотіла сама переховувати і ними евентуально оперувати, то з тим було б зв'язано чимало клопотів. Сама асекурація коштувала б біля 3,500 дол. річно. В існуючій ситуації, Головна Екзекутива виносить рішення, а банк його переводить у життя. Очевидно, ніхто нічого не робить даром.

Відносно Фонду Наглої Потреби: З цих грошей 9,000 долярів ульоковано в дуже добрих бондах, а біля 1,000 долярів є в банку. Це не є гроші УНСоюзу і ми не диспонуємо цими грішми. Лише, щоб більше тих грошей було. Покищо це дуже мала сума.

Степан Ковальчук (361 В.) запитував, скільки принесли доходи інвестовані в бонди 19 мільйонів долярів і скільки УНСоюз має „ЕфЕйчЕй" морґеджів і на які відсотки. Пан Слободян відповідає, що ці інформації подані в його друкованому звіті й додає, що деякі бонди приносили всього 2.5%, а деякі інші 3.5%. Міські бонди в сумі 100,000 долярів продано з малим заробітком і переінвестовано в більш прибуткові бонди.

Д-р Атанас Слюсарчук (184 В.) завважує, що не дістав відповіді на його питання, чому допомогу виплачується не однаково для жінок і чоловіків, на що Роман Слободян відповідає, що тут береться під увагу те, що як чоловік захворів, то він не працює і вся родина не має прибутків на прожиток. Натомість, як захворіє жінка, то чоловік все ще заробляє на життя, а сама жінка часто ще може щось біля хати робити. Допомоги невеликі, бо приходить забагато прохань про допомогу; яких 120 місячно. Видається в рямках можливостей наявних фондів. Натомість, коли мова про більші каліцтва, як утрата руки чи ноги, то УНСоюз виплачує однакові суми запомоги як чоловікам, так і жінкам.

Делеґат Андронік Копистянський (327 В.) завважує, що відповідь Головного Касира відносно його конкретного випадку виплати посмертного спадкоємця в Україні не задоволяє, на що п. Слободян просить дати йому відповідну записку, щоб міг розглянути справу, завважуючи, що УНСоюз іде назустріч тим повновласникам в Америці, які хочуть поквітувати відбір посмертного.

Предсідник адв. Іван Флис подякував головному скарбникові Романові Слободянові за відповіді, а делеґатам за додаткові питання і попросив до слова головного секретаря д-р Ярослава Падоха.

ВІДПОВІДІ ГОЛ. СЕКРЕТАРЯ д-ра Я. ПАДОХА

Д-р Я. Падох починає своє слово від справи організаторів і каже, що, коли б спитати кожного тут приявного делеґата зокрема, то мабуть думки були б поділені в цій справі. Половина уважала б, що організаторів у нас забагато, а інша половина вважала б, що їх замало. Ми не любимо вислову „продавець асекурації", ані „асекураційний агент". У нас прийнялося гарне слово „організатор". В дискусії порушено справу винагороди організаторам за приєднання нових членів. Були голоси критики, що ми їм платимо замало, але були й такі, які казали, що платимо їм забагато. Один з делеґатів має до нас жаль, що ми не звернули йому коштів подорожі, яку він зробив без попереднього порозуміння з нами. Зробили ми це тільки для дотримання порядку в нашій організаційній роботі. Звичайно ми повідомляємо секретарів відділів наперед, що до їх місцевости приїде наш організатор і просимо їх допомогти йому в його роботі. В цьому випадку цього не було, бо даний організатор зробив поїздку на власну руку. Думаємо, що постійні організатори виконують корисну роботу і без них нам було б важко обійтися. Намагаємося їх тому винагородити не гірше, як це роблять великі приватні компанії. Біда лише в тому, що здобувані ними грамоти є на невисокі суми, а від цих сум завжди і всюди залежить висота винагороди.

Були голоси, що дістьcя кривда організаторам у малих місцевостях при уділюванні відзначень. Я це дуже добре розумію, бо знаю як, на приклад, трудно для тут приявного делеґата з Денверу приєднати там нового члена. Це правда, що їм дістьcя кривда. Але як їй запобігти? Як би ми хотіли скваліфікувати міста, то ми натрапили б на великі трудноші. Крім того, ніхто не хотів би переглядати 20-30 табель у газеті. Тимто, щоб бодай частинно зрекомпензувати, ми згадуємо цих організаторів при різних нагодах.

Чи ми даємо різні винагороди організаторам, які організують членів поза місцем свойого осідку? Так, але цю різницю становлять кошти подорожі, кошти готелів і т. п. Ми даємо, назагал, таку винагороду, що коли організатор приєднає 200-300 членів на рік, то він може з неї удержатися. Чи ми даємо їм забагато винагороди? Ми намагаємося бути справедливі, а я хотів би дати якнайбільше, бо приєднання нових членів це найважливіша справа для життя й росту УНСоюзу. За останні чотири роки приєднали ми дорослих членів 9,686, а молодих 7,436 членів, отже разом 17,122 нових членів, а це дало нам за той час 5,453 членів чистого прибутку, з чого 2,618 у клясах активних членів. Щоб прискорити оформлення аплікацій, ми процесували їх навіть тоді, коли в них були незначні браки, які ми усували пізніше. Правда, грамот у таких випадках ми ще не висилали, аж поки всі формальності не були належно полагоджені. Тому то в нас часом бували затримки у висилці грамот.

Був запит, чи можна було б висилати виказ до відділів до 15-го дня кожного місяця. Стараємося висилати „розмет" до 12-го, але це не все є можливе. Всі інші справи намагаємося полагоджувати того самого дня, коли вони виникнули. Лише деякі речі, як зміни імен на грамотах, зміни спадкоємців, робимо раз на два тижні, для ощадности часу, а в тім, вони не є дуже спішними.

Був запит адвоката Пізнака про родинні поліси. Ви знаєте, що 3-4 роки тому була „пошесть" на ці родинні грамоти, але тепер це в американському асекураційному світі цілком вийшло з моди. Перегляньте журнали і газети і в них уже не знайдете згадки про родинні поліси. Родинні грамоти — це конґломерат різних елементів і такі вони складні, що нищать навіть великі компанії. У нашому випадку, це була б дуже небезпечна справа. Замість мати членом маму, тата та кожну дитину окремо, ми мали б на одній грамоті цілу родину. Мабуть усі погодимося в тому, що це не було б корисним для УНСоюзу.

Чому ми не маємо асекурації на випадок хвороби та від нещасних випадків? Недавно одна польська компанія збанкротувала через видавання цих поліс. Думаю, що ми правильно зробили, що ми не пустили тих грамот у нас. Вони могли б крім того порізнити наших членів з секретарями і самим УНСоюзом. Один делеґат завважив, що ми маємо клопіт з цими грамотами. Це не відповідає дійсності. Ми не маємо з ними ніякого клопоту, бо ми цих грамот не ввели в життя.

Був тут один прикрий закид: чому ми нічого доброго не зробили для членів, зокрема для старших? У моєму звіті знайдете довгий список інновацій і поліпшень, що їх ми впровадили в діяльність УНСоюзу. Не було одного року, коли сходився Головний Уряд, щоб не впроваджено чогось нового, корисного для членів.

Закинено нам, що ми у своїх звітах і праці недоцінили нашої Канади. Я хотів би, щоб наші делеґати й союзовці з Канади не сумнівалися ні на хвилину, що ми високо шануємо принцип рівности і то з повною щирістю. Ми знаємо про великі можливості в Канаді й ми й далі надіємось, що вони будуть відповідно використані. Зі сторони Екзекутиви і Головного Уряду ми зробили в цьому напрямі чимало.

Вже від деякого часу Канада дістала привілей обрати, без огляду на число відданих голосів, двох головних урядовців, а в останній каденції утворено в Торонто Канадійську канцелярію й їй віддано ведення канадійськими справами. Члени Екзекутиви відбули багато окремих поїздок до Канади, деколи два й три члени Екзекутиви в один час, щоб обговорювати спеціяльні канадійські справи. Останньо в Торонті, не зважаючи на збільшені кошти, відбулися навіть річні наради всього Головного Уряду, власне для того, щоб підкреслити великі можливості союзової Канади та щоб, спопуляризувавши УНСоюз на терені Канади, дати більші організаційні можливості нашій Канадійській канцелярії та всім Відділам, нею обнятим. Пригадаймо ще окремі випуски „Трибуни УНСоюзу" присвячені Канаді й чимало матеріялів, які ми з головної канцелярії висилали канадійській пресі до друку, чи то у виді платних оголошень, чи у виді статтей, які були в ній друковані, як у виді окремих радіових передач. Ми робили це в надії, що допоможемо нашим канадійським діячам зрушити й вперше заорати, а може й засіяти величезні канадійські простори, заселені українцями, й прилучити їх до нашої союзової території. Адже лежать цілі величезні провінції Канади ненарушені, а навіть там, де є вже Відділи УНСоюзу, як наприклад в Манітобі чи Альберті, число членів УНСоюзу є таке скромне, що прикро його голосно подати. Ми віримо, що канадійська канцелярія допоможе в цьому, а Екзекутива і Головний уряд з повною готовістю їй в цьому допоможуть. Дай Боже, щоб росла наша союзова Канада. Її праця і успіхи знайдуть повне признання й вдячність всього УНСоюзу, в слові і ділі. Ще хочу додати, що коли часом у звіті чи в говоренні вживаємо слова „Америка" чи „американський", то завжди включаємо в ці поняття також і Канаду та наше канадійське членство.

Причини суспензи є різні. Вони впали більше як на 50% за останні чотири роки. Із суспензами ми не стоїмо гірше від загально американського асекураційного світу. Приблизно 25% членів американських компаній відпадає впродовж перших двох років. У нас їх так багато не було.

Окружні Комітети все ще в стадії експериментації. Всі члени Головного Уряду є автоматично членами Окружної Управи й, очевидно, між ними й іншими членами управи співпраця повинна бути якнайгармонійніша. Від Відділів самих залежить, до якої округи хочуть належати. Лише повідоміть нас про це, а округу також.

Був тут апель, щоб не суспендувати членів до якогось часу. Це у Ваших руках, на місцях. Якщо маєте резерви у відділі й він хоче за члена заплатити, ми проти того нічого не маємо. Ми б вітали це, якщо це врятувало б членів для УНСоюзу.

Було питання, чому згадано кілька відділів, як чемпіонів. Відповідь проста: щоб поставити їх для прикладу до наслідування другими. Наприклад, 153-ий Відділ за чотири роки здобув 553 нових членів, що збільшило відділ на майже 400 членів, хоч і в ньому були суспензи та дозрівали поліси.

Справа неактивних членів. Пані й Панове! Є члени, які довгі десятиріччя були активними в УНСоюзі, а згодом, виплативши свої грамоти, з приводу віку не можуть наново забезпечитися й бувши неактивними, не мають права на чимало статутових привілеїв, а то й обов'язків. Наприклад, вони не можуть брати участь у конвенціях, ані вибирати делеґатів, чи бути відділовими урядовцями. Це несправедливо примусово віддаляти таких заслужених членів від діяльности відділів, а нерідко це приносить нам шкоду. Тому ми пропонуємо й на це погодилася Статутова комісія, щоб деяким таким неактивним членам привернути повні членські права. Це внесення ще прийде на ухвалу Конвенції.

На цьому гол. секр. Я. Падох закінчив відповідь на питання, а придсідник Конвенції І. Флис подякував головному секретареві за вияснення і ствердив, що всі члени Головного Екзекутивного Комітету вже дали відповіді на голоси в дискусії. Запитує, чи є ще делеґати, які бажали б висловитися в дискусії перед її закінченням. До слова зголосилася пані Анна Прескович і завважила, що вона не дістала відповіді на питання, чому, хоч деякі відділи не висилають на час грошей до говної канцелярії, цього не зазначено у звітах. Головний касир Роман Слободян відповідає, що його відділ має конто кожного відділу окремо. Якщо у місячних звідомленнях відділ зазначений зіркою, то значить, що відділ або заплатив вкладки із опізненням або прислав гроші відразу за два місяці, з них один із спізненням. Головна канцелярія робить усі намагання, щоб відділи присилали вкладки на час. В цьому не треба вбачати нечесности, бо є різні причини спізнення присилки вкладок, і ми не можемо нічого з цим зробити..

Августин Рудник (433 В.) запитує, чи дивіденда, яка вже призначена для неактивних членів із виплаченими полісами, буде виплачуватися постійно. Якщо так, то чи не можна було б дивіденду зуживати на вирівняння тих фінансових обов'язків майбутніх не-активних членів замість того, щоб відділові секретарі мусіли до них ходити й збирати що-місяця по п'ятнадцять чи там скільки центів. Д-р Я. Падох відповідає, що є виключним привілеєм члена, який одержує дивіденду, диспонувати нею. Було б поза межами компетенції делеґатів виносити інакше рішення в цій справі.

Ствердивши, що вже нема ніяких запитів ані побажань до членів ГоловногоЕкзекутивного Комітету, предсідник адв. Іван Флис попросив до слова голову Контрольної Комісії д-ра Володимира Ґалана.

ВІДПОВІДІ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ

Д-р В. Ґалан стверджує, що на деякі питання вже була дана відповідь. Коли ми кажемо, що в УНСоюзі все є в порядку, то ми маємо на увазі, що майно УНСоюзу є в добрих руках. Але розріст нашої організації іде такими швидкими темпами, що треба було б поробити деякі зміни в книговодстві й ми подали певні рекомендації.

Чи Контрольна Комісія мала право сходитися, коли хотіла? Моя відоповідь є, так. Ніхто не робив з цього квестії. Між нами й Екзекутивою все було порозуміння. Контролю ми мали кожного року й подавали ми свої рекомендації після кожної контролі, кожного року. Наприклад, потрібне друге приміщення для головної канцелярії. Але говориться про злуку Українського Робітничого Союзу, тому ми рекомендували виждати з новим приміщенням.

Чи всі поїздки урядовців були оправдані? Так! Але часом ми мали застереження, що можна було вжити головних урядовців, які живуть у даній місцевості або даному районі. Але не робили ми з цього великої квестії. Всі розрахунки з поїздок були дуже точно зроблені.

Контроля була перепроваджувана якнайточніше. Під час контролі ми звертали більше уваги на політику даного союзового департаменту а не на саме додавання колюмн. Одним з наших завдань було перевірити приходи з наших інвестицій. Наш відділ гіпотечних позик дуже швидко росте. Тому треба було устійнити принципи, на яких уділяти гіпотечні позики, й Уряд це зробив.

Відносно бюджету: він є! Але як його розуміти? Важко було б наперед сказати, що, наприклад, на приєднання членів призначено 2.000 долярів, а більше не можна видати, хоч була нагода зорганізувати більше нових членів і збільшити ріст УНСоюзу. Таке бюджетування в УНСоюзі не мало б сенсу.

Було побажання, щоб „Союзівка" вела цілком окрему господарку. Вже тепер вся адміністрація „Союзівки" покривається нею самою. Уліпшення на „Союзівці" поступає щороку. Треба признати тим людям, які там працюють, що там існує прекрасний порядок, а за політику відносно „Союзівки" висловити признання Головній Екзекутиві.

Предсідник адв. Іван Флис подякував голові Контрольної Комісії д-рові В. Ґаланові за його вияснення і попросив до слова головного контролера П. Пуцила, який одинокий з членів Контрольної Комісії, крім її голови д-ра В. Ґалана, забажав відповідати на завваги делеґатів і запити звернені до нього.

Відповідаючи на запит делеґата 131-го Відділу Миколи Сенчишака відносно прав і домагань Контрольної Комісії, головний контролер Петро Пуцило відповідає, що його звіт про це говорить дуже виразно. Там він подав свою інтерпретацію §-у 39-го Статуту УНСоюзу. В цьому параграфі нашого статуту зовсім нема згадки про те, що ми можемо вживати до помочі заприсяженого публічного книговода.

Відносно гіпотечної позики в сумі $27.000 на „Дім Українського Народного Союзу" в Шикаґо - Південь відповідає пп. Сенчишакові й Михальцевичеві, що вона була видана згідно з усіми вимогами позичкової політики УНСоюзу. Крім того, він особисто перебрав поруку за цю позику перед УНСоюзом.

Делеґат Попадинець хотів довідатись більше про звіт головного контролера П. Пуцили, який мав би бути незапротокольований. П. Пуцило каже, що був такий час, коли його звіт відмовляли друкувати у органі УНСоюзу. Було це в 1960-му році, коли то покійний Дмитро Галичин противився публікації його звіту, але на вимогу автора таки той звіт був надрукований у „Свободі".

Із слова нашого головного предсідника можна мати враження, що в праці УНСоюзу функції заприсяженого книговода та актуарія були б майже ті самі. На думку п. Пуцили існує між ними велика різниця у їх функціях і компетенціях. Актуарій не може заступити під кожним оглядом послуг заприсяженого публічного книговода.

Ствердивши вичерпання відповідей членів Контрольної Комісії, предсідник адв. Іван Флис звернувся із запитом до головних радних, чи і хто з них бажає забирати кінцеве слово. До слова зголосився лише головний радний Ярослав Гук й висловив свою згідність із думкою делеґата Йосипа Литвина, який бажав, щоб відділові секретарі діставали вищу винагороду. Додає від себе, що на це фонди мусять знайтися.

Останнього з черги до слова, що б дав свої відповіді на запити і завваги в дискусії, предсідник Конвенції покликав головного редактора „Свободи" Антона Драгана.

ВІДПОВІДІ РЕД. А. ДРАГАНА

„Я відповім кожному делеґатові коротенько. Але є одна справа, над якою я хочу дещо зупинитися. Це — „Свобода" та її фонди, і як представляється справа з нашими розрахунками. Було тут вияснення, що до „Свободи" докладається. У звіті головного касира в зіставленні виплат із адміністраційного фонду є позиція виплати за „Свободу" та „Юкрейнієн Віклі" в сумі $427.450 за чотири роки. Нема там подано, скільки каса дістала за офіційний орган, скільки до каси УНСоюзу вплинуло за „Свободу". А пригляньмося цим справам дещо ближче.

Із усіх грошей, що їх члени вплатили за „Свободу", 5% виплачено відділовим секретарям. Це становило кругло — $21.000. Це треба було доложити. А чи доложили? Нема двох думок, що і УНСоюз і „Свобода" це одно, вони дуже тісно між собою пов'язані. Але є у нас проповідка: Любімся як брати, а рахуймося як жиди. Нам іде про те, щоб ми дбали про всі ділянки однаково. Для характеристики ситуації подам кілька цифер з 1960-го року. В тому році каса УНСоюзу одержувала від членів за „Свободу" $8.826.40 місячно. Відтягнімо від цього 5% нагороди для секретарів, отже залишалося до виплати за „Свободу" $8.385.08 місячно. Тим часом, каса УНСоюзу виплачувала адміністрації „Свободи" $7.300, значить, в касі УНСоюзу залишалося місячно — $1.085.08 з тих фондів, що їх члени вплатили на „Свободу", що виносить річно $13.020.96. Англомовний „Український Тижневик". Конвенції УНСоюзу, як і постанови річних засідань Головного Уряду рішили виразно, що кошта видавання цього тижневика повинні покриватися з каси УНСоюзу. Кошти видавання тижневика виносять місячно $1.645.20. Тим часом, з каси УНСоюзу виплачувано на ту ціль в 1960-му році $600, отже не доплачувано $1.045.20 місячно, що річно дає суму $13.542.40. Звіти і „Трибуна УНСоюзу" коштують „Свободі" місячно $265. З каси УНСоюзу „Свобода" не одержувала на ту ціль в 1960-му році ані одного цента, отже знову мінус $3.080 річно. Союзові оголошення в „Свободі", за склад яких треба заплатити робітника, коштують „Свободі" приблизно $0.75 за інч, а що таких оголошень є на приблизно 5.500 інчів річно, то вийде додаткових $4.020 річно, з яких каса УНСоюзу знову ж не покривала нічого. Сумарично це дає понад $30.000 річно, що каса УНСоюзу була б зобов'язана вплачувати „Свободі" додатково до тих фондів, що їх виплачує. До того ж слід додати, що з адміністрації „Свободи" каса УНСоюзу тепер побирає кругло тисячку долярів на чинш за приміщення „Свободи" в будинку УНСоюзу.

Не згадую про це для якогось „розрахунку" каси „Свободи" з касою УНСоюзу, бо і УНСоюз і „Свобода" і їхні каси це одна наша організація. „Свобода" є тільки одним відділом УНСоюзу і вона логічно має для нього працювати і йому служити. „Свободи" не можна собі уявити без УНСоюзу, як і УНСоюз не був би УНСоюзом без „Свободи". Коли ж згадую про ці цифри, то тільки на те, щоб вияснити, що „Свобода" на себе працює, вона виконує для УНСоюзу певну службу, як виконують в інших ділянках інші відділи і треба покривати кошти тієї служби. Тому й не можна говорити, мовляв, УНСоюз докладає до „Свободи", бо з таким самим правом можна б говорити, що „Свобода" докладає до УНСоюзу. Тим часом, „Свобода" є такою самою складовою частиною УНСоюзу, як ними є організаційний чи касовий департаменти і всі ці частини складаються на одну велику і величню цілість, що їй на ім'я Український Народний Союз".

Відповідаючи на запит делеґата Степана Ковальчука про ситуацію Стипендійного Фонду ім. Дм. Галичина, ред. Драган пригадує, що думка створити фонд виринула в наслідку першого потрясення. Надали ми ім'я та зібрали трохи грошей. „Свобода" й надалі ставиться до цього позитивно.

Делеґатові В. Борискевичові - Бойдові, який апелював, щоб „Веселку" видавати також в англійській мові, а „Юкрейнієн Віклі" переставити на денну базу, бодай у формі англомовної рубрики в „Свободі", головний редактор відповідає, що з „Веселкою" вже були спроби й розіслано 3.000 запитів у цій справі, з яких всього три були за двомовною „Веселкою", а всі інші, що воліли, щоб журнал не був двомовний. Зараз після того була ухвала, щоб для наших дітей видати „Історію України в образках".

Д-р Пап говорив про культурні справи й поручав, щоб порозумівалися з нашими науковими установами, коли маємо більші видання. „У нас, у редакції, є чотири члени НТШ, мабуть більше як у канцелярії самого НТШ, але рекомендацію д-ра Папа матимемо на увазі, що — зрештою — ми робили досі. Д-р Левицький запитував у справі нашої Енциклопедії Українознавства. Є правда, що ми зверталися до Колюмбійського Університету у справі видання. Ми дістали відповідь, що їм зміст не цілком відповідає. Інші університети також відкинули. Впродовж останнього року над Енциклопедією найбільш дбайливо працює молодий науковець д-р Теодор Цюцюра. І, як знаєте, вона на добрій дорозі. Д-рові О. Соколишинові відповідає, що становище „Свободи" у справі українського танцювального ансамблю Вірського було вияснене в статтях і редакційних коментарях. Президент Степан Витвицький спеціяльно подякував „Свободі" за таке становище, яке вона зайняла в цій справі.

Чи потрібно так багато редакторів у „Свободі"? Чи п'ять редакторів у щоденнику це багато? Ні один із редакторів „Веселки" не затруднений вповні. Пані Соневицька вимагає, щоб шукати голки в копиці сіна, бо критикуючи альманах, не сказала, де і що було в ньому зле.

Ред. Драган стверджує, що д-р Прокоп видвигнув важливу справу, бо за звітовий час появилася в „Свободі" всього одна книжка українською мовою. Готових до друку праць, і то добрих праць, є багато. Але це не проста справа. Енциклопедія Українознавства вимагає значних сум грошей. По Енциклопедії на черзі стоїть видання „Історії України" Грушевського та ‚Історії Української Культури" Мірчука. В редакції лежить 14 перевірених і готових до друку манускриптів. Не втрачаємо надії, що наші можливості також і в цьому відношенні поліпшаться — закінчує свої відповіді ред. А. Драган.

Предсідник уділяє слова делеґатові 131-го Відділу Л. Боднарові, який каже, що не дістав відповіді на його питання: скільки грошей дістала „Свобода" за оголошення виступів ансамблю українських танків Вірського і, не очікуючи відповіді, сказав, що йому „дуже прикро, що аж ціла Головна Екзекутива рішала" в цій справі. У відповідь на це питання, ред. Драган насамперед заявив: „Я ніколи не казав, що ми брали гроші, ані скільки" та ‚Я ніколи не казав, що ціла Головна Екзекутива рішала" щонебудь у цій справі. В дальшому ред. Драган заявив, що це оголошення коштувало стільки, що й інші оголошення. У справі ансамблю Вірського становище „Свободи" зайняли інші українські газети. Ми уважаємо, що ми є у війні з большевиками, й під цим оглядом ми займаємо більш скрайнє становище від деяких наших політичних середовищ. Але в цьому випадку ми підкреслили нашу культурну єдність із Україною.

ПРИЙНЯТТЯ ЗВІТІВ

Предсідник Конвенції адв. Іван Флис подякував головному редакторові за додаткові вияснення і уділив слово адв. Степанові І. Яремі, делеґатові 130-го Відділу, який сказав, що він дуже уважно прочитав звідомлення членів Головного Уряду, дуже уважно слухав дискусії над звідомленнями та відповіді головних урядовців і гадає, що всі члени Головного Екзекутивного Комітету працювали совісно й віддано для добра Українського Народного Союзу, тому долучується до вже раніше поставленого внеску Головної Контрольної Комісії, щоб висловити признання і подяку цілій Екзекутиві, та подає внесок, щоб усі звідомлення членів Головного Уряду прийняти до відома.

Внесок підтримали делеґати: Пилип Гарасимів (8 в.), Павло Заболоцький (371 В.), Йосип Е. Куземчак (113 В.), Михайло Романик (243 В.) і д-р Богдан Левицький (361 В.).

Предсідник Конвенції адв. Іван Флис піддав внесок під голосування і ствердив одноголосне прийняття звідомлень Головного Уряду з признанням і подякою для Головної Екзекутиви.

ВІДЗНАЧЕННЯ ЗАСЛУЖЕНИХ СЕКРЕТАРІВ

Слово забирає головний секретар д-р Ярослав Падох й інформує делеґатів, що Головний Екзекутивний Комітет бажає висловити признання відданим довголітнім секретарям Відділів за їх невтомну працю для УНСоюзу вже тепер, а переможців в організаційній кампанії за 1961-ий і 1962-ий роки на вечірній сесії ще таки сьогодні. Спеціяльними грамотами, що їх давав на руки головний предсідник Йосип Лисогір кожному відділовому секретареві за його працю на цьому пості впродовж 25 років або й більше, нагороджено на поклик д-ра Ярослава Падоха таких делеґатів (число в скобках означає число Відділу): Михайло Сухорський (3), Іван Сидор (5), Андрій Вовк (6), Василь Мандзій (8), Михайло Філіпс (30), Петро Головачук (42), Микола Сеник (45), Микола Юречків (49), Антін Маланчук (54), Михайло Галькевич (59), Антін Скубяк (61), Андрій Сміт (65), Іван Бурній (64), Лев Фединяк (66), Василь Сарабун (76), Григорій Тимусь (89), Андрій Цебак (100), Іван Матейчук (107), Марія Білан 119), Олекса Гадз (121), Іванка Подола (125), Григорій Дидів (126), Павло Володка (127), Семен Кунікевич (138), Анна Пипюк (151), Матвій Костишин (160), Іван Васильків (162), Марія Пелехата (165), Стелла Расн (171), Михайло Мороз (172), Юлія Баволяк (186), Теодор Харитон (188), Матвій Політило (192), Роман Тенетило (201), Євген Тепер (206), Осип К. Гінда (209), Теодор Соколовський (211), Тарас Шпікула (221), Осип Ірха (224), Михайло Дутчак (229), Гелен Магер (233), Марія Креґель (249), Теодор Сенедяк (274), Роман Рубльовський (280), Теодор Литвинюк (287), Василь Пулк (295), Михайло Гентош (305), Петро Івасишин (308), Антін Романюк (331), Григорій Тимчій (347), Микола Василюк (353), Олександер Попов (386), Андрій Слободян (396), Михайло Люлька (401) Павло Маряк (476).

Заповівши початок вечірньої сесії в 8:30 год., на якій відбуватиметься номінаційне голосування на членів Головного Уряду, предсідник Конвенції о год. 6:15 увечорі проголосив перерву в нарадах Конвенції до початку вечірньої сесії.

ВОСЬМА СЕСІЯ

Середа, 23-го травня 1962-го року, увечорі.

Восьму з черги сесію нарад 25-ої Конвенції УНСоюзу відкрив предсідник адв. Іван Флис о год. 8:40 увечорі в третьому дні нарад Конвенції, тобто в середу, 23-го травня 1962-го року і поінформував, що на цій сесії будуть відзначені члени „Клюбу Заслужених Союзовців", а відтак відбудеться номінаційне голосування на членів Головного Уряду УНСоюзу. Голосування це запляновано вже на сьогодні, щоб дати змогу Виборчій Комісії виконати своє завдання на час і без поспіху. Але на це потрібно згоди Конвенції, бо порядок нарад був уже ухвалений.

На цьому місці делеґат 175-го Відділу д-р Денис Квітковський поставив внесок, щоб дати вільну руку Президії Конвенції переводити праці Конвенції, зв'язані з виборами Головного Уряду УНСоюзу й передбачені в 9-ій точці нарад, в такому часі нарад Конвенції, в якому це, на її думку, буде найкраще зробити, щоб успішно й своєчасно вичерпати програму Конвенції. Внесок підтримав Богдан Ластовецький (184 В.), а також д-р Олександер Соколишин (204 В.) та Іван Василюка (248 В.). Внесок прийнято одноголосно.

Попрошений до слова голова Верифікаційної Комісії, делеґат 147-го Відділу Іван Зазворський подав до відома Конвенції, що сьогодні перед полуднем прибув на Конвенцію ще один делеґат, а саме Іван Ставничий від 240-го Відділу в Клівленді, і від тепер у Конвенції бере участь 414 делеґатів, які мають по два голоси, та 9 делеґатів з одним рішальним голосом; разом делеґати мають 837 голосів; крім того, як вже раніше подано до відома, в Конвенції бере участь Головний Уряд у складі 21 членів, з яких кожному прислуговує право одного голосу на підставі нашого Статуту. Разом від тепер у Конвенції беруть участь 444 особи із загальною сумою 858 голосів.

ВІДЗНАЧЕННЯ „КЛЮБУ ЗАСЛУЖЕНИХ СОЮЗОВЦІВ"

Предсідник подякував голові Верифікаційної Комісії за додаткове звідомлення та попросив до слова головного секретаря д-ра Ярослава Падоха для переведення другої частини відзначення заслужених Союзовців. Д-р Падох вияснює, що до „Клюбу Заслужених Союзовців" належать тільки ті Союзовці, які впродовж року приєднали найменше 25 нових членів. Ці Союзовці, які здобули відповідне число членів в одному році дістають пропам'ятну табличку з одною зіркою, а ті, які були чемпіонами в обидвох роках, тобто в 1961 і 1962, одержують пропам'ятну табличку з двома зірками. Висловивши всім їм подяку за їхні труди для добра УНСоюзу, д-р Падох по черзі відчитував прізвища відзначуваних, а головний предсідник Йосип Лисогір і заступниця головного предсідника Анна Герман вручали пропам'ятні таблички поодиноким членам „Клюбу Заслужених Союзовців" при президіяльному столі під гучні оплески делеґатів. Відзначені були переможці в організаційних кампаніях в 1961 і 1962 рр.: Іван Скочиляс, Микола Ткачук, Єфим Омельченко, Михайло Турко, Богдан Зорич, Семен Левицький, Іван Одежинський, Степан Куропась, Петро Головачук, Михайло Семків, Роман Чучкевич, Василь Попович, Володимир Коссар, Василь Никифорук, Анна Ремік, Володимир Запаранюк, Станислав Мотрович, Микола Сенчишак, Володимир Цимбала, Василь Романишин, Квітка Стецюк, Іван Красник, Іван Флис, Володимир Клосник, Тарас Шпікула, Володимир Ганчар, Гелен Олек, Іван Будняк, Іван Пиндус, Василь Цюпа, Василь Колодій, Микола Шпитко, Іван Петрунцьо, Михайло Отрок, Микола Дербуш, Іван Малко, Степан Гавриш, Емануїл Притула, д-р Атанас Слюсарчук, д-р Богдан Левицький, Іван Сидор, Василь Мандзій, Андрій Джула, Іван Гаврилюк, Володимир Крушельницький, Іванка Подола, Володимир Гавриляк, Петро Сильчак, Петро Ліщак, д-р Василь Палідвор, Анна Герман, Михайло Фединишин, Василь Труфин, Іван Зазворський, Василь Гасій, Осип Бакай. Чемпіони нові у 1962-му році: Стефанія Галичин, Мері Душник, Теодозій Носієвич, Евстахій Гомотюк, Василь Олійник, Марія Процак, Володимир Рефт, Зенон Дзядик і Петро Пуцило.

Зложивши ґратуляції всім відзначеним в імені Президії та делеґатів, предсідник Іван Флис проголосив приступлення до номінаційного голосування на членів Головного Уряду, яким керуватиме вибрана Конвенцією Виборча Комісія, і просить представника Виборчої Комісії до слова.

ПЕРШИЙ ЗВІТ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ

Голова Виборчої Комісії Микола Бобечко (102 В.) насамперед висловлює вдячність за вибір до Виборчої Комісії та запевняє, що він, як її голова, пильнуватиме, щоб всі приписи Статуту були пошановані під час переведення виборів Головного Уряду. Він просить секретаря Виборчої Комісії Василя Никифорука (194 В.) відчитати протокол із вступного засідання Виборчої Комісії. Ось він:

Протокол із засідання Виборчої Комісії, що відбулося в дні 23-го травня починаючи від год. 9:30 рано під головуванням Боганик С. в присутності обраних Конвенцією членів Виборчої Комісії: Бобечко Микола, Цюпа Василь, Никифорук Василь, Левицький Семен, Сильчак Петро, Пігуляк Іван, Гавриляк Володимир, Заболоцький Петро, о. Мицик Омелян, Боганик Ст. і Маґер Гелен.

На своюму першому засіданні Виборча Комісія вибрала із поміж членів такий склад комісії: голова виборчої комісії — Микола Бобечко; заступник голови — Василь Цюпа, секретар — Василь Никифорук; Члени комісії: о. Мицик Омелян, Левицький Семен, Сильчак Семен, Пігуляк Іван, Гавриляк Володимир, Заболоцький Петро, Боганик Стефанія, Маґер Гелен. Голова комісії подякував членам Виборчої Комісії за довір'я та поінформував других членів Комісії про їх обов'язки. Пан Пігуляк Іван, член комісії звернувся до других членів комісії, щоб вони під час обчислювання голосів не руководились якимось симпатіями, а щоби були завсігди безсторонні і щоби виконували свої обов'язки чесно і совісно. Рішено також, щоби при помочі роздачі бальотів на „Праймері" поділитись на 3 групи і тим самим улегшити роздачу бальотів. До кожної групи має належати по 3 члени Виборчої Комісії.

Також доручено голові Виборчої Комісії поінформувати всіх делеґатів про хід голосування.

На другому пополуднемову засіданні Виборчої Комісії перевірено і перечислено бальоти на „Праймері" і розподілено їх на поодинокі групи. Всі одержані бальоти перестемпльовано комісійно і передано голові для їх перехования у шафі аж до часу роздачі делеґатам.

На цьому закінчено засідання Виборчої Комісії о год. 5 по полудні. За Виборчу Комісію: голова: Бобечко Микола, в. р.; секретар: Василь Никифорук, в. р.

Предсідник заряджує, щоб дверники зачинили двері, візвавши всіх делеґатів, які, можливо, вийшли із залі нарад, на залю, а відтак нікого на залю не впускати. Голова Виборчої Комісії, Микола Бобечко, вияснює процедуру роздачі бальотів і номінування в англійській мові, а член Комісії Василь Цюпа (325 В.) по-українськи. Члени Головного Уряду дістануть бальоти від голови Виборчої Комісії, а делеґати будуть викликувані поіменно й у порядку чисел їх відділів, щоб відібрати бальоти при президіяльному столі. Для прискорення роздачі бальотів, Виборча Комісія розділилася на три групи. Перша група видає бальоти делеґатам Відділів чч. 1 — 150, друга делеґатам Відділів чч. 151 — 300, а третя делеґатам Відділів чч. 301 — 506.

На бальотах надруковано тільки назви постів у Головному Уряді в українській мові. Голосуючи, делеґат може вписати на пост головного предсідника тільки ім'я одного кандидата, на пост заступника головного предсідника також тільки ім'я одного кандидата, а також інших членів Головної Екзекутиви, тобто заступниці головного предсідника, головного секретаря та головного касира лише по одному імени. На членів Контрольної Комісії кожний делеґат може вписати найвище п'ятьох кандидатів, а на головних радних максимум дванадцять. Можна вписати менше, але не більше імен кадидатів, бо інакше дана секція блького буде здискваліфікована.

Адвокат Михайло Пізнак (361 В.) завважує, що на цій Конвенції можуть бути делеґати, які беруть участь в Конвенції УНСоюзу вперше, і їм треба було б вияснити, чи можуть вони номінувати того самого кандидата на більше як на один пост у Головному Уряді. Голова Виборчої Комісії Микола Бобечко висловлює свою особисту думку, що це було б допустиме, але для устійнення правила заряджує коротку нараду Виборчої Комісії, після якої проголошує, що Виборча Комісія вважає, що не було б незгідним із постановами Статуту, коли б делеґати вписували ім'я того самого кандидата, як кандидата на більше ніж один пост у Головному Уряді в цих номінаційних виборах. Проти цього висловлюється Пилип Гарасимів (8 В.), але предсідник Конвенції адв. Іван Флис заряджує, що рішення Виборчої Комісії в цій справі остаточне. Для з'ясування справи голова Виборчої Комісії Микола Бобечко читає §22-ий Статуту й стверджує, що все, що Виборча Комісія може в цій справі зробити, це зібрати бальоти, підрахувати голоси і повідомити Конвенцію про вислід голосування.

В год. 9:45 увечорі Виборча Комісія почала роздавати бальоти, а делеґати, виповнивши їх таємно, вкладали бальоти до запечатаної урни при президіяльному столі, яка була під опікою самого голови Виборчої Комісії Миколи Бобечка і інших членів Комісії.

По закінченні бальотування, ствердивши, що на залі нема жадного делеґата, який не дістав би бальота й не вспів його вложити в урну, о год. 11-ій уночі предсідник Конвенції адв. Іван Флис проголосив перерву в працях Конвенції до слідуючого дня в 9-ій годині ранку.

ДЕВ'ЯТА СЕСІЯ

Четвер, 24-го травня 1962, вранці.

Четвертого дня нарад 25-ої Конвенції Українського Народного Союзу, тобто в четвер, 24-го травня 1962 р., в годині 9:10 ранку предсідник Конвенції адв. Іван Флис відкрив дев'яту з черги сесію нарад, повідомляючи делеґатів, що під час цілонічної праці Виборчої Комісії захворів її член Семен Левицький (440 В.) і знаходиться в шпиталі. Президія Конвенції, як і Головний Екзекутивний Комітет є у постійному контакті зі шпиталем, де перебуває хворий делеґат.

Ще перед звідомленням Виборчої Комісії, предсідник попросив до слова представника Пресової Комісії до звідомлення про праці цієї комісії.

Д-р Мирослав Орокоп, голова Пресової Комісії, відчитав повідомлення Пресової Комісії:

Повідомлення Пресової Комісії.

Пресова Комісія 25-ої Конвенції Українського Народного Союзу, в складі: Михайло Борик, Василь Гринів, Марія Душник, Мирон Куропась, Гелен Олек, Мирослав Прокоп, о. Микола Федорович і Степан Ярема, при участі трьох членів з уряду, Волтера Душника, Зенона Снилика і Степана Шумейка, зібралися на своє перше засідання в готелі Ню Йоркер дня 22-го травня 1962 в год. 2-ій по полудні. Комісія вибрала своїм головою Мирослава Прокопа, а секретарем Мирона Куропася і прийняла такі рішення:

1) Негайно виготовити повідомлення для американської преси в якому будуть наведені головні факти про УНСоюз і 25-ту конвенцію.

2) Виготовити окреме повідомлення для української еміґраційної преси, зокрема в Америці і Канаді.

3) Одержати в четвер рано тексти промов американських гостей на бенкеті та розіслати їх разом з власними доповненнями до американської преси.

4) Перед закінченням конвенції в суботу, зладити ширшу інформацію українською мовою та розіслати її разом з важливішими знимками з конвенції, для використання в українській пресі.

5) Виготовити окреме повідомлення про конвенцію для американської преси і включаючи туди важливіші думки з промов губернатора Гюза та сенатора Джевітса на бенкеті конвенції, і передати це делеґатам з менших місцевостей, для надрукування в льокальній американській пресі.

ВИСЛІД НОМІНАЦІЙНОГО ГОЛОСУВАННЯ

З черги предсідник попросив до слова голову Виборчої Комісії для звідомлення з підрахунку вчорашнього номінаційного голосування, а голова Виборчої Комісії Микола Бобечко попросив секретаря Комісії Василя Никифорчука, який звітував, що Виборча Комісія розпочала підрахунок голосів зараз по закінченні бальотування вчора в 11:00 год. вночі й працювала до 9-ої год. сьогодні вранці. По підрахунку голосів ствердженo такий вислід:

а) На головного предсідника УНСоюзу були подані такі імена кандидатів і віддано за них слідуючі скільності голосів: Йосип Лисогір дістав — 589 голоснів, Михайло Пізнак —131, Степан Куропась — 34, Іван Флис — 2, Володимир Галан — 2, Михайло Крика — 2.

б) На заступника головного предсідника: Степан Куропась одержав 350 голосів, Іван Флис — 150, Михайло Пізнак — 143, Анна Герман — 15, Йосип Лисогір — 13, Степанія Галичин — 13, Іван Іванчук — 12, Мері Душник — 8, Володимир Чернеґа — 6, Михайло Стефусь — 2, Степан Бардачевський — 2, Іван Головка — 2, М. Фединишин — 2, І. Кокольський — 1, Микола Дербуш — 1, й Іван Скочиляс — 1 голос.

в) На заступницю головного предсідника: Анна Герман дістала 345 голосів, Мері Душник — 235, Степанія Галичин — 85, Ярослав Падох — 15, Степан Куропась — 5, Геновефа Жеребняк — 5, Іван Флис — 5, Михайло Пізнак — 4, Марія Демидчук — 3, Володимир Чернеґа — 2, Іван Скочиляс — 2, Степан Бардачевський — 2, Богдан Зорич — 2, Марія Шпікула — 1, Іван Іванчук — 1, Петро Стерчо — 1, Олена Олек — 1, Володимир Коссар — 1, та Йосип Лисогір — 1 голос.

г) На головного секретаря: Ярослав Падох — 619 голосів, Петро Стерчо — 57, Степан Бардачевський — 18, Іван Скочиляс — 12, Роман Слободян — 10, Іван Бакум — 6, Іван Телюк — 4, Мері Душник — 2, Петро Пуцило — 2, Степанія Галичин — 1, Іван Флис — 1, Іван Іванчук — 1, Петро Кучма — 1, Володимир Ґалан — 1, та Михайло Пізнак одержав 1 голос.

г) На головного касира: Роман Слободян одержав 406 голосів, Іван Скочиляс — 222, Іван Телюк — 66, Ярослав Падох — 4, Іван Одежинський — 3, Михайло Пізнак — 3, Петро Гадек — 2, Іван Бакум — 2, Анна Геррман — 2, Іван Флис — 1, Володимир Клосник — 1, Петро Пуцило — 1, Микола Степаш — 1, Мері Душник — 1.

д) На головних контролерів: Іван Кокольський дістав 494 голоси, Петро Пуцило — 405, Володимир Коссар — 390, Володимир Ґалан —324, Іван Іванчук — 209, Іван Василишин — 209, Мирослав Кальба — 193, Петро Кучма — 174, Ярослава Олесницька — 130, Василь Вишиваний — 71, Богдан Зорич — 25, Іван Телюк — 18, Степан Куропась — 13, Тарас Шпікула — 9, Іван Одежинський — 8 голосів.

ж) На головних радних: Тарас Шпікула — 357 голосів, Ярослав Гук — 357, Дмитро Шмаґала — 294, Осипа Олінкевич — 238, Андрій Джула — 230, Богдан Зорич — 228, Анна Чопик — 215, Олена Олек — 197, Володимир Клосник — 194, Василь Гуссар — 180, Богдан Мельник — 170, Мирон Куропась — 164, Микола Кормелюк — 154, Михайло Фединишин — 149, Марія Демидчук — 145, Іван Одежинський — 139, Микола Денисюк — 139, Микола Сенчишак — 136, Володимир Запаранюк —134, Олена Штогрин — 129, Олександер Соколишин — 121, Микола Давискиба — 113, Денис Квітковський — 115, Анна Прескович — 97, Іван Зазворський — 95, Богдан Левицький — 79, Василь Попович — 73, Володимир Рефт — 64, Василь Цюпа — 62, Іван Петрунцьо —56, Іван Бараник — 54, Петро Ліщак — 36, Іван Попович — 33, Мері Душник — 30, Микола Новак — 30, Микола Дербуш — 23, Іван Кокольський — 23, Ярослава Олесницька — 20, Степанія Галичин — 19, Анна Герман — 16, Петро Стерчо — 15, Іван Телюк — 15, Петро Кучма — 13, Володимир Дідик — 12, Петро Пуцило — 11, Степан Ковальчук — 11, Іван Скочиляс — 11, Василь Колодій — 10, Іван Височанський — 10, Мирослав Кальба — 9, Іван Василишин — 9, Іван Іванчук — 7, Степан Бардачевський — 6, Іванна Подола — 6, Володимир Сохан — 5, Іван Флис — 5, Михайло Пізнак — 4, Василь Мандзій — 4, Володимир Новицький — 4, Марія Процак — 4, Василь Палідвор — 3, Степан Слободян — 3, Василь Олійник — 3, Роман Карбівник — 3, Володимир Кіндефорський — 3, Семен Кучма — 3, Ярослав Падох — 2, Петро Головачук — 2, Іван Головка — 2, Іван Ракочий — 2, Іван Гаврик — 2, Дмитро Янківський — 2, Іван Поритко — 2, Степан Курляк — 1 та о. Омілян Мицик — 1 голос.

Наші концертові програми

(Враження з Листопадового Свята в Ню Йорку)

Цьогорічний Листопадовий Конерт у Ню Йорку був вже хоч би з тієї причини цікавий, що включив у програму виступ недавно створеного мішаного хору ім. Митр. А. Шептицького, під дириг. Р. Левицького, який співає щонеділі на „дванадцятці" в Юрі.

Треба признати, що дебют випав удачно. Хор зарепрезентувався симпатично зовнішно і вокально. Найприємніше було те, що всі чотири голоси добре збалянсовані і зрівноважені, а з цих жаден поодинокий голос хориста не вибивається. Солісти (Хр. Карпевич, О. Богачевський, М. Кушнір) вийшли гладко і приємно. Хор, починаючи композицію Гайворонського (слова Б. Лепкого) „Живи Україно", по перших двох-трьох тактах легкого хвилювання, приходить до себе і проспівує пісню чисто і щасливо докінця. Ще чіткіше випала того ж композитора „Дума" (текст з опери Лисенка: Тарас Бульба). Експериментувати на дебютах, а ще до того на таких академіях, ніколи не поплачує, тобто не варто було вибирати І. Заяця: „Ой, чом при долині". Річ, музично нічим незамітна. Дириґент Р. Левицький виказав рутину, і досвід хорового працівника, музикальність і темперамент. На будуче треба тільки бачно вважати на підбір репертуару і логіку інтерпретації.

Проте, не оцінка концерту є темою цього допису. Існують речі, що від літ муляють багатьох із нас, та ніхто ні словом не згадає про них у пресі. Це справа грамотної програмки. І воно ніяк не відноситься тільки до Ню Йорку. В інших місцевостях діло мається ще гірше. Отже, Ню Йорк, в цьому випадку, є тільки нагодою. А саме, цьогорічне Листопадове Свято власне піддало думку про грамотність програмки, бо вигляд її — на перший вид ока — був такий, що здавалось, ну, цим разом, подано і заподано в ній все, як належить. Та — на жаль, не було так і цим разом.

Вже третя точка на програмі мала посмак містерії. Заголовок: „Полум'яні колони", автор: три зірки.

П'ята, гуртова танкова точка складалася з чотирьох пісень на фортепіян і аж наприкінці було зазначено: музика Гайворонського і Ярославенка, що досить далеке від правди, бо тільки одна з цих пісень („Ой, у лузі"), це музика Гайворонського, а ні одна Ярославенка. Тут, либонь ідеться про Ярославенкову фортепіянову обрібку. То чому ж так і не зазначити? Чому програмки мають невірно інформувати, а то й навчати мильно учасників імпрези?

Куріозом треба вважати надрукування при „Ой, там при долині", імени І. Заяця і автора слів Р. Купчинського, однак уже при „Засумуй трембіто", немає ні імени поета, того самого Купчинського, ані при: „Ой, поля, ви поля" О. Кониського. Із композиторів цих двох шедеврів української вокальної літератури Н. Нижанківського і В. Барвінського — ні сліду. — Нещодавно розказувано, що в одному з наших більших европейських осередків, організатори розщибалися, шукаючи повсюди, хто такий автор поезії „Прометей", бо композитор Стеценко був відомий, поет же О. Коваленко — ні. Можна ім'я забути, можна не знати, але добра воля і намагання дати людям без помилок програмку, гідні похвали і наслідування.

Вигляд, друк, і форма та коректа програмки, — це не маловажна річ. Це власноручний підпис на чеку. Передаймо прийдешнім поколінням приклад, гідний наслідування і доказ, що ми дорожимо культурою і національними ідеалами.

Теодор Терен-Юськів

Ювілейні святкування філії УНО в Едмонтоні

З приводу 30-річчя існування і праці першої філії УНО в Канаді, основаної 17-го липня 1932 в Едмонтоні відбувся цілий ряд імпрез у домі цієї філії в днях 28—30 вересня ц. р., що їх зорганізував і перевів окремий Ювілейний Комітет. Слід підкреслити гармонійну і віддану співпрацю всіх членів Ювілейного Комітету під проводом голови філії д-ра М. Снігуровича, зокрема велику працю на культурно мистецькому секторі членів: проф. Б. Боцюркова, С. Гроха і О. Климковича.

Заплянувані святкування відбулися в достойній і висококультурній атмосфері.

Ювілей започатковано в п'ятницю 28-го вересня відкриттям виставки творів українського мистця — баталіста Леоніда Перфецького, зорганізованої проф. Б. Боцюрковим. Доклад про творчість і життя мистця виголосив проф. І. Кейван, голова Укр. Об'єднання Мистців - Образотворців Канади. Виставлено 72 експонати, поділених на 5 окремих відділів. Всі картини зображували видатні моменти українських визвольних змагань. Виставку відвідали багато українських громадян.

29-го вересня ввечері відбувся величавий ювілейний бенкет, на який прийшло поверх 250 членів і гостей, у тому представники обох наших церковних епархій, українських установ і організацій, видатні українські громадяни та оба українські провінційні посли з Едмонтону.

Гостину започаткував молитвою Високопреподобний Владика Андрей, а закінчив Всесвітліший о. Мітрат д-р В Лаба. Головну промову виголосив інж. В. Коссар з Вінніпегу, почесний голова Президії УНО в Канаді. Він з'ясував причини, що викликали потребу оснування УНО, підкреслюючи його головні риси: не проти когось у супернищтві українських національних, організацій, а за ясний, чіткий і об'єднуючий усіх курс українського національного життя, даючи цим спромогу українцям обох віровизнань стати його членами та працювати для добра українства в Канаді і помагати нашим визвольним змаганням в Україні.

Зворушливо щирий привіт зложив від української греко-прав. Епархії Владика Андрій, а від греко-кат. Епархії, в імені неприсутнього в Едмонтоні Владики кир Ніла, вітав УНО о. мітрат д-р В. Лаба, почесний член УСГ.

Господар бенкету повідомив присутніх, що о. мітрат святкував того ж дня також і свій ювілей, — 50-річчя свойого священства. Грімким многоліттям присутні привітали ювілята. В цьому місці заля пережила зворушливу і виховнобудуючу сцену, де Владика Андрей братньо обіймив Ювілята і зложив йому щиросердечні побажання. Заля загреміла від невгаваючих оплесків, а декому виступили сльози в очах від зворушення. Водночас це був мимовільний символ об'єднуючої ідеї УНО. На бенкет наспіло багато привітальних писем, у тому телеграма від едмонтонського федерального посла В. Скорейка. При кінці бенкету президент УНО М. Плавюк з Торонта вручив пропам'ятні відзнаки присутнім членам-основникам ювілянтки, першої філії УНО.

30-го вересня вранці отці парохи обох українських катедральних церков відправили з нагоди Ювілею Богослуження в намірені українського народу.

Вечером відбулася Ювілейна Академія. Заля булa вщерть заповнена, багато людей через брак місця відійшло. Академію відкрив д-р М. Снігурович, після чого присутні побачили на сцені гарну змістом, грою і декоративністю картину „У 30-річчя УНО" у виконанні учнів Рідної Школи філії, — уклад і підготовка учительки С. Климкович. Чоловічий хор „Дніпро" під дириґентурою Р. Солтикевича відспівав 3 пісні. Скрипкове сольо дала Люба Куць при форт. супроводі її чоловіка Мирослава. Танцювальний ансамбль „Шумка" під проводом Мир. Куця виявив себе знов у двох народніх танках. На закінчення першої частини програми святочне слово виголосив президент УНО М. Плавюк.

Небуденною атракцією на закінчення Академії на сцені був монтаж картин ІІІ-ої дії „Запорожця за Дунаєм" Гулака - Артемовського у виконанні аматорського гуртка і в оркестрації та під музичним проводом проф. С. Яременка. Хорові та сольові партії при фортепіяновім супроводі Надії Олійник підготовив Р. Солтикевич.

Цілість постановки була в досвідчених руках О. Климковича. Дуже добре справились голосово у сольових продукціях і грою в головних ролях: Карася — І. Прокоп, Одарки — Н. Грінченко-Жиурко, Оксани — З. Климкович, Андрія — Л. Пастушенко, Імана — Д. Яремчук. Постановка цілого монтажу — оркестра, хор, соля — творила одну гармонійну викінчену під кожним оглядом цілість і дала глядачам мистецьку насолоду, за що заля нагородила виконавців грімкими оплесками. В організацію оформлення концерту багато праці вложив С. Грох.

В. Я.

Хор св. Юра — Бостон, Масс. приготовляє Лисенківський Ювілей

Ініціятивою хору української католицької церкви св. Юра в Бостоні та старанням Ювілейного Комітету на чолі з парохом згаданої церкви о. монс. К. Приймою влаштовується в цій парохії відкритя пропам'ятної плити й Святочна Академія з нагоди 120-ліття народин і 50-літнього Ювілею з дня смерти Миколи В. Лисенка, батька української музичної культури.

Щоб відзначити Ювілей славного українського національного композитора, який пригорнув до свойого щирокозацького серця геніяльного Тараса Шевченка і з ним спільно, рука в руку, пробудив й повів український народ проміннистим шляхом власної культури в боротьбу за визволення з під гнету займанців — хористи св. Юра назвали місяць грудень „Місяцем М. Лисенка".

В рамцях святкувань цього ж „Місяця М. Лисенка" хористи постановили відкрити в честь Ювілята пропам'ятну металеву плиту з погруддям М. Лисенка й з відповідним написом. Для вшанування славного музики хор заініціював видання осібних пропам'ятних коверт з мистецьким рисунком й портретом М. Лисенка. На ковертах уживатимуть марки М. Лисенка, що їх видав цього року Український Музей в Клівленді, Огайо. Марки ці на згаданих ковертах будуть перестемпльовувані спеціяльним, пам'ятковим, мистецьким касівником. Ці коверти пущені в обіг 15-го грудня.

В „Місяці М. Лисенка" хор зобов'язався збільшити число проб і посилити працю в хорі, вступити в члени Союзу Українських Хорів Америки, прослухати цикл рефератів свойого дириґента (автор допису) про життя, творчість і значення М. Лисенка, зорганізувати й відбути поїздку з рамени хору до сусідніх парохій й організацій з рефератом - доповіддю.

Хористи згодилися причинитися до розповсюднювання пропаґандивних марок М. Лисенка, що їх видав Український Музей в Клівленді, а „Місяць Лисенка" постановили закінчити відкриттям пропам'ятної плити й влаштуванням Святочної Академії в честь М. Лисенка в неділю 30 грудня, о год. 4-ій по полудні в залі української католицької церкви св. Юра в Бостоні при 152 Тейлор Стріт.

Ближчі інформації дає:
Michael Vintoniv, 14 Ashley Street, Boston 30, Mass., U.S.A.

До участи в програмі Академії запрошені є хор православної церкви св. Андрія, солістки й солісти, декляматори й молоді піяністи української громади Бостону та молодечі організації Пласту і СУМА. Святочну доповідь виголосить дириґент хору св. Юра.

Інж. Михайло Вінтонів

Молодь — Лисенкові

Нюарк, Н. Дж. — Український Музичний Інститут, філія в Нюарку, Н. Дж., вшановує пам'ять Миколи Лисенка, основника й патрона музичних шкіл на Україні, святочним концертом, що відбудеться в неділю, дня 23 грудня ц. р., о год. 7-ій веч. в Контемпорері Клаб, 7 Блікер стріт в Нюарку. В програму вечора увійдуть характеристичні фортепіянові твори Композитора: Друга рапсодія, шоста частина Української сюїти у формі стародавніх танків і на основі народніх пісень, популярний ґавот Опус XXIII та інші. Ці твори Лисенка будуть виконані довголітніми учнями і цьогорічними абітурієнтами УМІ: Оксаною Нагнибідою, Мартою Цибак, Людмилою Яковенко, і Лярисою Янів, як також Оленою Матіяш та Лярисою Піташинською. Уривки із спогадів Остапа Лисенка про свого батька читатиме Галя Клим.

Я. М.

● Нюйоркський Відділ ОбВУА уладжує в найближчу суботу, 22 грудня 1962 р. в приміщенні поруч великої залі Українського Народного Дому в Ню Йорку, при 140-142 Друга Евню, чергові місячні сходини членів і гостей. Ред. Іван Кедрин-Рудницький виголосить інформаційну доповідь на тему „Восьмий Конгрес Українців у ЗДА". Початок в год. 6-ій веч.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

З глибоким смутком повідомляємо про смерть

✝

д-ра Лева ГАНКЕВИЧА

щирого прихильника Академії, відомого українського громадського і політичного діяча.

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ ЙОМУ!

Родині Покійного висловлюємо глибоке співчуття.

УПРАВА АКАДЕМІЇ

Олег Лисяк

ШИКАГО ЩЕ РАЗ

Його американські мешканці називають його „Шикого", а наші земляки, що живуть в ньому, заможність назву свого міста „Чікаго"; за правописом ми пишемо „Шикаго" — але все таки воно міністься так швидко, як, мабуть, ніяке інше в Америці.

Важко вимагати, щоби Шикаго було консервативне і мало традицію. На початку минулого сторіччя цього міста ще не було, а коли воно вже розрослося, тоді знищив його жахливий пожар, який спопелив місто, залишив лише пару будинків.

А тепер — Шикого, Шикаго, чи Чікаго приносить за кожною новою з ним зустріччю нові несподіванки, суперсвітоглядні будинки, новий міст, новий величавий будинок. Найновішим додатком до лінії хмарочосів Шикага, є два будинки, кільканадцять поверхів заввишки, розташовані з самому центрі міста, коло мосту, збудованого на пам'ятку Корреґідора і Батаану, місцевостей відомих з війни на Тихому океані.

Нічого в тому дивного немає, що багатомільйонове місто поставило два нові будинки, — скаже хтось. Повно тих хмарочосів тепер усюди, навіть в деяких провінційних дірах.

Та два шикаґівські хмарочосі, це щось надзвичайне: їх оригінальність в тому, що вони мають стовідсотково форму... кукурудзи. Обидва будинки, є стрункі, наче вежі, і зовсім округлі. Їх покривне система пі і вокруглих бальконів, яка робить ці нові архітектонічні додатки до обличчя міста зовсім подібними до випуклих кукурудзяних качанів.

Ясне, що в кожному будинку є гараж на тисячу авт, розташований на перших шістнадцяти поверхах; що в самих мешкальних і бюрових частинах будинків є більше місця для людей, ніж їх нове в Самборі чи у Хмельницькому. Є там плавальні, кругольні, театри на тисячу місць, є там сотні інших прикмет. За все це, треба, ясна річ, платити добрі гроші.

Але приємного враження обидві ці бетонові кукурудзи не роблять. Щоб краще їх оглянути, я вибрався туди раннім ранком на зорі, в неділеньку вранці, коли місто ще дрімало. Ніхто не переходжав і можна було спокійно дивитися і думати. Може хтось любить жити у вежі! Але коли дивитись на будинки коло моста біля вулиці Вабаш, то все таки починаєте цінити життя на „перший підлозі".

Киданте ще один погляд на ті будинки і рушаєте в меншемодерні, а краще знайомі райони. Найбільше люблю станути плечима до озера і поглянути на пам'ятник Індіянинові на коні, роботи померлого минулого року генільного скульптора Івана Мештровича. Пам'ятаю виставку його рисунків у Львіві в будинку Промислового Музею триддять або й більше років тому, тому я розумію, той сольвіянин зумів віддати ностальгічну дикість сина прерій на мустангу. І при цьому — ця геніяльна простота! Така шкода, що Іван Мештрович помер... Хто знає, якби він був узявся за пам'ятник Шевченка...

Надбережною шосе понад озером прямуємо далі. Треба заглянути, як завжди, н в „Майдан вояка", одне з найбільших спортових гриць Америки, стадіон на якому грають „Шикаго Берс", а в них уродженець Пенсильвенії, українець Михайло Дитка, що про нього розписався останньо „Лайф". Два роки тому його вшанували у Філядельфії спортові журналісти, рівно з іншим українцем, уродженцем Аргентини, Михайлом Ногою, зіркою копаного м'яча „Тризуба".

Потім ще коротка пізита в музею, відвідини в планетарюмі, пару хвилин у акварюмі — ще довгий погляд на безкрає озеро і вже час вертатися в сторону української дільниці. Треба ж заробити на поворот на Східне побережжя. А дорога далека, 800 миль в один бік. Так, як від Телічкової на Академічній вулиці у Львові, до ресторану „Де Пті Кав" коло Сорбони в Парижі.

А за рік, треба буде приїхати знову. Цікаво, що до того часу знову видумає і вибудує Шикаго. Чи пак, Шикого, або Чікаго ...

З наукових конференцій УВАН у ЗДА

Доповідь проф. Юрія Перхоровича „Шевченко на Волині"

На 100-ліття смерти і 150-ліття народження Шевченка Інститут Шевченкознавства УВАН в Нью Йорку влаштовує доповідей з шевченкознавства, почавши з 1961 року серію. В осінньому сезоні цього 1962 року доповідь професора Юрія Перхоровича „Шевченко на Волині" вже друга з черги (перша була Ю. Лавріненка „Шівченко-Франко").

Проф. Юрій Перхорович докладно розглянув ітінерарій подорожі Шевченка по Волині, яка почалася 3-го жовтня 1846 року виїздом до Кам'янця - Подільського, звідки Шевченко вирушив на Волинь через Вишневець на Почаїв, де зробив свої широковідомі зарисовки Почаївської Лаври. За винятком Почаєва подорож Шевченка по Волині осталася невиясненою „білою плямою" в біографії поета. Зокрема радянські дослідники якось лишають поза полем овиду або й заперечують, що Шевченко відвідував інші місця поза Почаєвом. Навіть у такому цінному виданні Української Академії Наук в Києві як „Тарас Шевченко. Мистецька спадщина", не подано й найдрібніші рисунки та шкіци Шевченка, не вміщено зарисування Шевченком церков у Вербі й Секуні на Волині.

Проф. Юрій Перхорович зробив спробу заповнити „Волинську прогалину" в дослідженні біографії Шевченка. Для цього він використав, крім друкованих джерел, (в тому й Шевченкову повість „Варнак"), також зібрані ним недруковані свідчення й спогади різних осіб, а також врахував ті історичні пам'ятки, що були або могли бути записані чи реставровані Шевченком. На думку доповідача Шевченкова подорож на Волині восени 1946 року крім Почаєва, включала місцевості: Кремянець, Біла Криниця, Дубно (доповідач заперечує можливість відвідин Шевченком Берестечка), Луцьк, Ковель, Вербка, Секунь. Щодо Секуня доповідач навів лист Митрополита Никанора, який в 1930-х роках доводилося ди благочинному відвідувати свою округу, що до неї належав і Секунь. Власне в цьому листі знаходить запис з інвентарній книзі Секунської церкви про реставрацію образу Божої Матері, пробуваним живописцем Тарасієм Шевченком. Що сліди перебування Шевченка в Секуні зберіглися в народі до останніх часів свідчать також листи до доповідача панства Веремчуків, колишніх мешканців Секуня, тепер — у ЗДА. З Секуня Шевченко вернувся до Києва через Рівне і Зв'ягель.

Доповідач ілюстрував свою доповідь діяпозитивами тих місцевостей, історичних пам'яток і їх зарисовок, що мали пряме відношення до подорожі Шевченка на Волинь, яку він виконав з доручення Київської Тимчасової Комісії для розбору старовинних актів та самого генерал - губернатора Бібікова.

При обговоренні, доповіді підкреслено було її солідність, оригінальність, документальність. Між іншим, ці разом у великій залі будинку Академії, де відбулась доповідь (4-го листопада 1962) серед присутніх було чимало волинян.

Ю. Л.

Зі спорту

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ НА НАСТУПНУ НЕДІЛЮ

УСК Нью Йорк — Мадярський С. К. Нью Йорк, мистецькі змагання „Великої Десятки" Німецько - Американського Футбольного Союзу відбудуться в неділю, 23-го грудня 1962 року о год. 2.30 по полудні на грищі Українського Спортового Майдану в Коледж Пойнті, Н. Й.

„Тризуб" Філядельфія — „Дойч Унгари" Філядельфія, футбольні змагання в циклю гор за Чашу ЗДА відбудуться в неділю, 23-го грудня 1962 у Філядельфії.

„Чорноморська Січ", футбольна дружина, якої відпочиває, в неділю 23-го грудня, влаштовує в цьому дні Перший Веселий Спортовий Вечір у власній великій залі, о год. 6.30 вечором. В програмі вечора виступи відомого всім „Ікера", Іванни Кононів та бандуристів проф. Романа Левицького і Володимира Юркевича.

УСТ „ДОВБУШ" МИСТЦЕМ ОСІННЬОЇ РУНДИ

Футбольна дружина УСТ „Довбуш" Ню Гейвен закінчила змагання осінньої рунди перемогою 5:1 над німецькою одинадцяткою „Германія" на грищі противника в Бріджпорті, Конн. Після цієї виграної „Довбуш" став першуном осінньої рунди в „В" класі Футбольної Ліги Коннектикату, маючи 9 виграних та 1 програні змагання. Ворота для „Довбуша" здобули: Роман Дзюба 3 і Роман Попель 2. „Довбуш" грав у складі: Василь Денисенко (воротар), С. Ленінський, Р. Радавець, МекКін, Д. Куран, О. Марків, М. Райн, Я. Півот, Р. Попель, Р. Дзюба, А. Слюсаренко та Т. Бачоний (рез.).

М. Я.

УСК — „ІНТЕР КЛЮБ" 3:2

Ню Йорк, 16-го грудня. — Після прикрої програної в мистецьких змаганнях 1:6 з греками, які застосували проти наших змагунів терор, коли суддя Петерсон мовчав на копання та побої, відбулися минулої неділі змагання за Чашу ЗДА з представником Американської Футбольної Ліги в зовсім інших умовинах. Змагуни „Інтер Клюбу", претендента на чемпіонат своєї Ліги, змагуни УСК-у та публіка старалися відбути поспортовому ці змагання. Гра була швидка та гостра, але чесна. Спочатку мав перевагу „Інтер", який накинув темп і вніс на якийсь час замішання в дефензиву УСК-у. Скора атака „Інтеру" та зокрема реакція доброго Міллера дали ведення противникові УСК-у. Це однак не заломило УСК-у, постійні прориви та загравня Сметорста і Пірдона загрожували воротам „Інтеру". В одній із таких небезпечних акцій оборонець „Інтеру" вибив рукою м'яч прямо вже зі сітки і призначено за це карного використання, який заслуговує Пітті Тов заповнюваний для вирівняння Пітті, В дальшому натиску „Інтеру" лівою стороною наш змагун сфавлював противника і Мілер знаменитим гострим стрілом здобув другі ворота з 25-ти метрів для „Інтеру". П'ять хвилин перед перервою УСК перевів блискавичну акцію, завершенням якої був стріл Пітті в ворота і вирівнання 2:2. Друга половина позначилася виразною перевагою УСК-у, якого оборона не дала „Інтерові" прийти до слова, а поміч і напад перебували постійно під воротами „Інтеру". Треті ворота стрілив Пирдон, перекидаючи майстерно м'яч понад воротаря. Четвертих воріт суддя не признав, подаючи за причину „офсайд", хоч оборонець „Інтеру" стояв в самих воротах. Лише завдяки доброму воротареві та розпучливій обороні „Інтеру" вислід залишився при стані 3:2 для УСК-у.

Цією перемогою УСК закваліфікувався до дальших гор за Чашу ЗДА і в наступних змаганнях наші зустрінеться вже 30-го грудня з Грецьким С. К. Ці змагання УСК може виграти при масовій підтримці нашої публіки. На жаль, на попередніх змаганнях з греками було на наших глядачів не більше 200 на 800 греків, а на зустрічі з „Інтером" було всього коло 300 глядачів. Чисельна френквенція дає дружині моральну підтримку та запоруку охорони, якої н. пр. треба їй було у змаганнях з греками. Тому апель до наших симпатиків: приходьте масово на змагання нашої дружини, бо ваша присутність має теж вплив на вислід змагань.

Зенон О. Корчинський

„ТРИЗУБ" — „ЮРИК ТРАКЕРС" 5:1 (2:1)

Філядельфія, 16-го грудня. — Вправді „Юрик" виступили до цієї зустрічі за новичок Американської Футбольної Ліги у значно скріпленому складі мадярами, все таки змагання проходили майже і нецікаво. Довгі двобої, чи не точно адресовані подачі, невміння протиставитися роблєнним" офсайдам", перестрілювання і невикористування стовідсоткових нагод робили враження, що „тризубівці", не не змагуни дружини чемпіонів, але якісь малі відомі аматори.

Шойно після воріт „Юрика" (Домбовоцький з 18 м) наші змагуни стрепенулися і наступила метаморфоза так скоро, що вже декілька секунд пізніше Нога здобув вирівнання, а дві хвилини пізніше „Тризуб" вів 2:1 зі стрілу Ферейри І.

В 51 хв. Нога підніс вислід до півтора двох воріт, а в 59 хв. впали найкращі наші ворота з волея Яковиня. П'ять хвилин перед кінцем Нога устійнив вислід змагань своїми третіми воротами. Завдяки цим здобуткам Нога став на першому місці стрільців А. Ф. Ліги.

Склад „Тризуба": Варварів, Бородяк, Рач, Ілай, Олівер, Кравець, Нога, Манджілі, Ферейра І, Чижович, Яковин і Куденко. Резерва: Мерч, Тахояні і Кудерко.

На марґінесі змагань „Тризуба" у Фол Рівер 9-го грудня треба подати симпатикам до відома, що господарі цих змагань, та публіка, ради собі справді дуже несправно. Ось один фрагмент з них: три змагуни Фол Ріверу побігли до Ноги, вхопили його за руки і так тримаючи, дали третьому бити й потягати. Безборонний Нога після кільканадцяти ударів копнув, а на цього не хотіли бачити місцеві поліцисти, а юрба кричала „вбийте його". Такими методами Фол Рівер може виграти змагання навіть з найсильнішими клюбами.

Яр К-ий

Літературний Вечір „Слова" в Ню Йорку

Ню Йорк. — Об'єднання Українських Письменників „Слово" влаштовує в неділю, дня 23-го грудня ц. р., о год. 5:30 веч. в залях Українського Інституту Америки при 2 Іст 79-ій вулиці великий літературний вечір з багатою і різноманітною програмою. Виступатимуть із читанням новель, есеїв, поезій, скечів, гуморесок та пародій самі письменники або ж їх печ читатимуть відомі українські артисти. Вечір буде супроводжений фортепіяновими музичними інтерлюдіями у виконанні Марії Пісик. Керівником і конферансьє буде гуморист Іван Керницький (Ікер).

ТАРЗАН, ч. 4961. Згода!

Минув цілий день у завзятих аргументах, але вкінці панна Фостер мусіла погодитися на поворот вранці. — Ах та дама — нарікав Ален. — Успокійтеся при каві, панно Лейк, — сказала ніжно Діяна. І вислухайте також приниженої жінки... — Я хочу просити вибачення за те, своє незносне снобство.